

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

10 september 2003

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0299/2003

*

VERSLAG

over het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en houdende advies van het Europees Parlement inzake de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC)
(11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))

Commissie constitutionele zaken

Rapporteurs: José María Gil-Robles Gil-Delgado

Dimitris Tsatsos

Verklaring van de gebruikte tekens

- * Raadplegingsprocedure
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- **I Samenwerkingsprocedure (eerste lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- **II Samenwerkingsprocedure (tweede lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van het gemeenschappelijk standpunt
Meerderheid van de leden van het Parlement voor de verwerping of amendering van het gemeenschappelijk standpunt
- *** Instemming
Meerderheid van de leden van het Parlement, behalve in de in de artikelen 105, 107, 161 en 300 van het EG-Verdrag en in artikel 7 van het EU-Verdrag bedoelde gevallen
- ***I Medebeslissingsprocedure (eerste lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- ***II Medebeslissingsprocedure (tweede lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van het gemeenschappelijk standpunt
Meerderheid van de leden van het Parlement voor de verwerping of amendering van het gemeenschappelijk standpunt
- ***III Medebeslissingsprocedure (derde lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van de gemeenschappelijke ontwerp tekst

(De aangeduide procedure is gebaseerd op de door de Commissie voorgestelde rechtsgrondslag.)

Amendementen op wetsteksten

Door het Parlement aangebrachte wijzigingen worden in vet cursief aangegeven. De markering in mager cursief is een aanwijzing voor de technische diensten en betreft passages in de wetstekst waarvoor een correctie wordt voorgesteld (bijvoorbeeld aperte fouten of weglatingen in een taalversie). Dergelijke correcties moeten worden goedgekeurd door de betrokken technische diensten.

INHOUD

	Blz.
PROCEDUREVERLOOP	9
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	10
TOELICHTING	15
MINDERHEIDSSTANDPUNT	24
MINDERHEIDSSTANDPUNT	26
ADVIES VAN DE COMMISSIE BUITENLANDSE ZAKEN, MENSENRECHTEN, GEMEENSCHAPPELIJKE VEILIGHEID EN DEFENSIEBELEID	28
ADVIES VAN DE BEGROTINGSCOMMISSIE	34
ADVIES VAN DE COMMISSIE BEGROTINGSCONTROLE	37
ADVIES VAN DE COMMISSIE VRIJHEDEN EN RECHTEN VAN DE BURGER, JUSTITIE EN BINNENLANDSE ZAKEN	40
ADVIES VAN DE ECONOMISCHE EN MONETAIRE COMMISSIE	44
ADVIES VAN DE COMMISSIE JURIDISCHE ZAKEN EN INTERNE MARKT	47
ADVIES VAN DE COMMISSIE INDUSTRIE, EXTERNE HANDEL, ONDERZOEK EN ENERGIE	50
ADVIES VAN DE COMMISSIE MILIEUBEHEER, VOLKSGEZONDHEID EN CONSUMENTENBELEID	55
ADVIES VAN DE COMMISSIE LANDBOUW EN PLATTELANDSONTWIKKELING	57
ADVIES VAN DE COMMISSIE VISSERIJ	61
ADVIES VAN DE COMMISSIE REGIONAAL BELEID, VERVOER EN TOERISME	64
ADVIES VAN DE COMMISSIE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	66
ADVIES VAN DE COMMISSIE RECHTEN VAN DE VROUW EN GELIJKE KANSEN	70
ADVIES VAN DE COMMISSIE VERZOEKSCRIFTEN	73

PROCEDUREVERLOOP

Bij schrijven van 10 juli 2003 verzocht de voorzitter van de Raad, overeenkomstig artikel 48, lid 2 van het EG-Verdrag, het Parlement om advies inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) (11047/2003 – 2003/0902(CNS)).

Op 1 september 2003 gaf de Voorzitter van het Parlement kennis van de verwijzing van deze aangelegenheid naar de Commissie constitutionele zaken als commissie ten principale en naar alle betrokken medeadviserende commissies (C5-0340/2003).

De Commissie constitutionele zaken benoemde reeds op haar vergadering van 19 juni 2003 José María Gil-Robles Gil-Delgado en Dimitris Tsatsos tot rapporteurs.

Na een eerste gedachtewisseling op 7 juli 2003 behandelde de commissie het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 25 augustus en 8 en 9 september 2003.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 18 stemmen voor en 6 tegen bij 4 onthoudingen haar goedkeuring aan de ontwerpresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: Giorgio Napolitano (voorzitter), Jo Leinen en Ursula Schleicher (ondervoorzitters), José María Gil-Robles Gil-Delgado en Dimitris Tsatsos (rapporteurs), Teresa Almeida Garrett, Anne André-Léonard (verving Lone Dybkjær overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Georges Berthu, Guido Bodrato (verving Jean-Louis Bourlanges), Jens-Peter Bonde, Elmar Brok (verving Luigi Ciriaco De Mita), Giorgio Calò (verving Paolo Costa overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Carlos Carnero González, Richard Corbett, Jean-Maurice Dehousse, Giorgos Dimitrakopoulos, Andrew Nicholas Duff, Olivier Duhamel, Gerhard Hager, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Sir Neil MacCormick (verving Monica Frassoni), Hanja Maij-Weggen, Luís Marinho, Hans-Peter Martin, Gérard Onesta, Jacques F. Poos (verving Enrique Barón Crespo), Reinhard Rack (verving Daniel J. Hannan), José Ribeiro en Castro (verving Mariotto Segni), Konrad K. Schwaiger (verving Lord Inglewood).

Bij de stemming over de gehele tekst verklaarden Georges Berthu en José Ribeiro e Castro van plan te zijn aan de Toelichting een minderheidsstandpunt toe te voegen overeenkomstig artikel 161, lid 3 van het Reglement.

De adviezen van de Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, de Begrotingscommissie, de Commissie begrotingscontrole, de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken, de Economische en Monetaire Commissie, de Commissie juridische zaken en interne markt, de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie, de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid, de Commissie landbouw en plattelandontwikkeling, de Commissie visserij, de Commissie regionaal beleid, vervoer en toerisme, de Commissie ontwikkelingssamenwerking, de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen en de Commissie verzoekschriften zijn bij dit verslag gevoegd. De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken en de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport hebben respectievelijk op 2 juli en 8 juli 2003 besloten geen advies uit te brengen.

Het verslag werd ingediend op 10 september 2003.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

**over het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en houdende advies van het Europees Parlement inzake de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC)
(11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))**

(Raadplegingsprocedure)

Het Europees Parlement,

- geraadpleegd door de Raad, overeenkomstig artikel 48, lid 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, over de bijeenroeping van een Intergouvernementele Conferentie (IGC) ter behandeling van de wijzigingen van de Verdragen waarop de Unie gebaseerd is (11047/2003 – C5-0340/2003),
- gezien het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa¹, opgesteld door de Conventie over de toekomst van Europa,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 31 mei 2001 over het Verdrag van Nice en de toekomst van de Europese Unie²,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 29 november 2001 over de grondwettelijke procedure en de toekomst van de Unie³,
- onder verwijzing naar zijn resoluties van 16 mei 2002 over de afbakening van de bevoegdheden⁴, van 14 maart 2002 over de rechtspersoonlijkheid van de Europese Unie⁵, van 7 februari 2002 over de rol van de nationale parlementen⁶ en van 14 januari 2003 over de rol van de regionale en lokale overheden bij de Europese opbouw⁷,
- gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,
- gezien het verslag van de Commissie constitutionele zaken en de adviezen van Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, de Begrotingscommissie, de Commissie begrotingscontrole, de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken, de Economische en Monetaire Commissie, de Commissie juridische zaken en interne markt, de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie, de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid, de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling, de Commissie visserij, de Commissie regionaal beleid, vervoer en toerisme, de Commissie ontwikkelingssamenwerking, de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen en de Commissie verzoekschriften (A5-0299/2003),

¹ CONV 850/03, PB C 169 van 18.7.2003, blz. 1.

² PB C 47 E van 21.2.2002, blz. 108.

³ PB C 153 E van 27.6.2002, blz. 310.

⁴ PB C 180 E van 31.07.2003, blz. 491.

⁵ PB C 47 E van 27.2.2003, blz. 594.

⁶ PB C 284 E van 21.11.2002, blz. 322.

⁷ P5-TA (2003)0009

- A. overwegende dat de burgers, parlementen, regeringen, politieke partijen - zowel in de lidstaten als op Europees niveau - en de instellingen van de Unie er recht op hebben aan het democratische proces van de grondwetgeving voor Europa mee te werken; dat het Europees Parlement derhalve met deze resolutie een beoordeling geeft van het door de Conventie over de toekomst van Europa opgestelde ontwerp van constitutioneel verdrag,
- B. overwegende dat uit de voorbereidingen voor en vooral uit het resultaat van de Conferentie over het Verdrag van Nice definitief is gebleken dat de intergouvernementele aanpak ter herziening van de Verdragen van de Unie zijn grenzen heeft bereikt, en dat zuiver diplomatieke onderhandelingen geen oplossingen kunnen aandragen waarmee wordt voorzien in de behoeften van een Europese Unie met 25 lidstaten,
- C. overwegende dat de kwaliteit van de werkzaamheden van de Conventie met betrekking tot de voorbereiding van de ontwerpgrondwet en de herziening van de Verdragen het besluit van de Europese Raad van Laken volledig rechtvaardigt om van een intergouvernementele aanpak af te zien en het voorstel van het Parlement tot instelling van een Conventie tot opstelling van een grondwet goed te keuren; overwegende dat het resultaat van de Conventie, waarin de vertegenwoordigers van het Europees Parlement en de nationale parlementen een centrale rol hebben gespeeld, aantoonde dat methode van open discussies in de Conventie veel succesvoller is dan de tot dusver gevolgde methode van intergouvernementele conferenties achter gesloten deuren,
- D. overwegende dat het verlangt zowel bij de Intergouvernementele Conferentie als bij de toekomstige fasen van het constitutionele proces actief en permanent te worden betrokken,
- E. overwegende dat met de voorstellen van de Conventie belangrijke vooruitgang is geboekt, maar dat de nieuwe bepalingen getoetst zullen moeten worden aan de uitdagingen die de uitgebreide Unie met zich meebrengt; overwegende dat bij alle toekomstige herzieningen de Conventie-methode moet worden gevolgd,
- F. overwegende dat de Conventie over de toekomst van Europa, evenals haar voorgangster over het Handvest van de grondrechten, een nieuwe fase van de Europese integratie heeft ingeluid, waarin de Europese Unie haar rechtsorde in een constitutionele orde, welke haar staten en burgers bindt, zal consolideren, ook al zal de uiteindelijke goedkeuring van de grondwet in de vorm van een internationaal verdrag geschieden,
- G. overwegende dat ondanks aanvankelijk zeer uiteenlopende meningen van de Conventiedeelnemers een ruime meerderheid van alle vier groeperingen van de Conventie, waaronder het Europees Parlement, het eindvoorstel van de Conventie heeft gesteund, dat derhalve gebaseerd is op een nieuwe en brede consensus, ook al is niet aan alle wensen van het Parlement wat betreft democratie, doorzichtigheid en een efficiënt functioneren van de Europese Unie voldaan; overwegende dat tornen aan de binnen de Conventie bereikte belangrijke compromissen niet alleen de vooruitgang in gevaar zal brengen die de Conventie heeft geboekt bij het opnieuw leggen van een meer efficiënte en democratische grondwettelijke basis voor de Unie, maar ook de gehele methode van de Conventie zou ondermijnen,
- H. overwegende dat het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa dient te worden beoordeeld op grond van onderstaande criteria:

- a. eerbied voor het behoud van vrede, democratie, vrijheid, gelijkheid, de rechtsstaat, sociale rechtvaardigheid, solidariteit en samenhang, die allemaal nooit als verwezenlijkt kunnen worden beschouwd, maar waarvan de concrete inhoud steeds opnieuw moet worden getoetst, zulks in het kader van historische ontwikkelingen en generaties lang;
 - b. eerbiediging van de aard van de Europese Unie als eenheid in verscheidenheid;
 - c. bekrachtiging van het unieke karakter en de tweeledige legitimiteit van de Unie op basis van haar staten en burgers,
 - d. bijdrage tot de waarborging van het beginsel van gelijkwaardigheid van de staten en van het interinstitutionele evenwicht, waarmee de tweeledige legitimiteit van de Unie wordt gegarandeerd,
 - e. efficiënte werking van een Unie van 25 of meer lidstaten, bij gelijktijdige verbetering van de democratische werking van de instellingen ervan,
 - f. ontwikkeling van een op een cultureel, religieus en humanistisch fundament berustend systeem van waarden, dat verder reikt dan de gemeenschappelijke markt en dat in het kader van een sociale markteconomie gericht is op verbetering van de levenskwaliteit van de burgers in Europa en van de samenleving in haar geheel, alsmede op economische groei, stabiliteit en volledige werkgelegenheid, sterkere bevordering van duurzame ontwikkeling en een betere invulling van het burgerschap van de Unie,
 - g. een sterke politieke legitimiteit in de ogen van de burgers van de Unie, en via de Europese politieke partijen,
 - h. een algemene constitutionele regeling die dient te leiden tot herstel van de geloofwaardigheid van de Unie en een grotere rol van de Unie, zowel intern als extern,
1. is verheugd over de vooruitgang bij de Europese integratie en de democratische ontwikkeling, zoals belichaamd in de door de Conventie voorgestelde "Grondwet voor Europa" die via een passend Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa moet worden vastgesteld, waarvan de tekst de politieke wil van de Europese burgers en de lidstaten plechtig en alomvattend tot uitdrukking brengt;
 2. constateert met voldoening dat de waarden, doelstellingen, beginselen, structuren en instellingen van Europa's constitutionele erfgoed in belangrijke mate in de ontwerpgrondwet verankerd zijn, waardoor de ontwerpgrondwet in hoge mate niet alleen de kwaliteit van een grondwetstekst heeft gekregen, maar ook het potentieel zich voortdurend verder te ontwikkelen;
 3. is ermee ingenomen dat de symbolen van de Unie in de ontwerpgrondwet zijn opgenomen;

Belangrijke stappen op weg naar een democratischer, transparantere en doelmatiger Europese Unie

Democratie

4. is bijzonder verheugd op de opnemings van het Handvest van de grondrechten als integraal, juridisch bindend deel van de Grondwet (deel II) en onderstreept het belang van de waardigheid van de individuen van de grondrechten als centrale elementen van een door de burgers gedragen sociale en democratische Unie;
5. beschouwt de verkiezing van de voorzitter van de Europese Commissie door het Europees Parlement als positief, en onderstreept dat dit in elk geval een belangrijke stap is naar een verbeterd systeem van parlementaire democratie op Europees niveau;
6. waardeert de mogelijkheden die zijn gecreëerd voor een betere participatie van de Europese burgers en sociale partners, en met name de invoering van een wetgevingsinitiatief van burgers;
7. acht de grotere rol van de nationale parlementen bij de werkzaamheden van de Unie van groot belang;
8. steunt de nationale parlementen in hun streven hun taak om hun respectievelijke regeringen als leden van de Raad van de Unie te sturen en te controleren, effectiever uit te voeren, hetgeen een doeltreffende manier is om participatie van de nationale parlementen bij de wetgevingswerkzaamheden van de Unie en de uitstippeling van gemeenschappelijk beleid veilig te stellen;
9. verzoekt zijn bevoegde commissie gemeenschappelijke bijeenkomsten met vertegenwoordigers van de nationale parlementen te organiseren om de werkzaamheden van de Intergouvernementele Conferentie kritisch te begeleiden;

Transparantie

10. acht het van fundamenteel belang dat de Unie een enkele rechtspersoonlijkheid krijgt, en dat de pijlerstructuur formeel verdwenen is, ook al is de Gemeenschapsmethode niet ten volle op alle besluiten in het kader van het gemeenschappelijke buitenlands en veiligheidsbeleid en op het gebied van justitie en binnenlandse zaken van toepassing;
11. is ingenomen met de invoering van een hiërarchie van besluiten van de Unie en de vereenvoudiging hiervan, alsmede met de uitdrukkelijke verankering van de voorrang die de Grondwet en het Unierecht hebben op de wetgeving van de lidstaten;
12. waardeert dat er stappen zijn gezet op de weg naar grotere transparantie en een duidelijker indeling van de bevoegdheden van de lidstaten en de Unie, met behoud van een zekere flexibiliteit om toekomstige aanpassingen in een zich ontwikkelende Unie met 25 of meer lidstaten mogelijk te maken;
13. juicht het toe dat het Euratom-Verdrag gescheiden wordt van de rechtsstructuur van de toekomstige Grondwet; dringt er bij de IGC op aan een conferentie tot herziening van het Verdrag bijeen te roepen tot intrekking van de verouderde en achterhaalde bepalingen van het Verdrag, met name betreffende de bevordering van kernenergie en het ontbreken van

democratische besluitvormingsprocedures;

14. is verheugd over de toezegging van de president van de Europese Conventie dat de gehele grondwetstekst in geslachtsneutrale taal wordt opgesteld, en verzoekt de Intergouvernementele Conferentie de daarvoor noodzakelijke redactionele veranderingen in de ontwerpgrondwet aan te brengen;

Doelmatigheid

15. juicht de nieuwe "wetgevingsprocedure", die de reguliere procedure zal worden, toe als belangrijke vooruitgang naar een grotere democratische legitimering van de werkzaamheden van de Unie; spreekt zijn waardering uit voor deze aanzienlijke uitbreiding van de toepassingsfeer van de medebeslissingsprocedure, en is van oordeel dat deze tendens moet worden voortgezet;
16. hecht groot belang aan de uitbreiding van de besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen in de Raad bij wetgeving; juicht de verbetering van dit systeem toe, maar onderstreept tegelijkertijd de noodzaak van verdere uitbreiding van besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen of van een speciale gekwalificeerde meerderheid van stemmen in de toekomst, onverminderd de mogelijkheden waarin artikel I-24, lid 4 van de ontwerpgrondwet voorziet;
17. constateert dat het Europees Parlement de parlementaire instantie voor het GBVB en het EVDB moet zijn, voorzover de bevoegdheid van de EU in het geding is;
18. spreekt er zijn waardering over uit dat met de ontwerpgrondwet enkele andere belangrijke verbeteringen in de besluit- en beleidsvorming worden aangebracht, zoals
 - het feit dat de Unie thans een duidelijker sociale identiteit heeft gekregen als verwoord in haar waarden en doelstellingen, waarmee onder andere het belang van gelijke behandeling van man en vrouw, non-discriminatie en duurzame ontwikkeling op sociaal en milieugebied wordt onderstreept,
 - het feit dat de Raad Algemene Zaken en Wetgeving - zij het niet als volledig zelfstandige Raad Wetgeving - voortaan altijd in het openbaar zal vergaderen bij de uitoefening van zijn wetgevingstaken,
 - de verruimde toepassing van besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen en medebeslissing, met name op het gebied van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid, en uitbreiding van het algemene rechtspraakstelsel van het Europees Hof van Justitie tot het terrein van justitie en binnenlandse zaken,
 - het feit dat voor internationale overeenkomsten en het gemeenschappelijk handelsbeleid als algemene regel instemming van het Europees Parlement noodzakelijk is,
 - de bepalingen inzake transparantie en toegang tot documenten, de vereenvoudiging van wetgevings- en niet-wetgevingsprocedures en het gebruik van voor de burger begrijpelijke taal,
 - de afschaffing van het onderscheid tussen verplichte en niet-verplichte uitgaven op de begroting en uitbreiding van de medebeslissing tot het gemeenschappelijk landbouw- en

visserijbeleid,

- de invoering van een strategisch meerjarenprogramma van de Unie,
 - de erkenning van het toenemende belang van de regionale dimensie voor de Europese integratie,
 - de wijziging van de regels voor toegang tot het Hof van Justitie;
 - de bepalingen inzake door de Commissie goedgekeurde gedelegeerde verordeningen met "call-back"-rechten voor het Parlement en de Raad,
 - de bepaling dat landen die nauwere samenwerking zijn aangegaan, onderling kunnen bepalen met gekwalificeerde meerderheid van stemmen te besluiten in gevallen waarin de ontwerpgrondwet normaal eenparigheid van stemmen voorschrijft, en de wetgevingsprocedure kunnen toepassen in gevallen waarin normaal andere procedures van toepassing zijn;
19. ondersteunt de solidariteitsclausule met betrekking tot de bestrijding van het terrorisme en de mogelijkheid van een structurele samenwerking in het veiligheids- en defensiebeleid onder eerbiediging van de bondgenootschapsverplichtingen;

Aspecten die gedurende hun uitvoering verder gevolgd moeten worden

20. is van oordeel dat de verkiezing van de voorzitter van de Europese Raad alle huidige problemen in verband met de werking van deze instelling op zich niet kan oplossen en niet te voorziene gevolgen met zich mee kan brengen voor het institutionele evenwicht van de Unie; meent dat de rol van voorzitter strikt beperkt moet zijn tot de taken van een voorzitter teneinde mogelijke conflicten met de voorzitter van de Commissie of de minister van Buitenlandse Zaken van de Unie te voorkomen en hun status niet aan te tasten en op geen enkele wijze afbreuk te doen aan de rol van de Commissie bij externe vertegenwoordiging, wetgevingsinitiatief, uitvoering of beheer;
21. wijst erop dat de details met betrekking tot de bepalingen inzake de voorzitterschappen van de Raad van Ministers in andere formaties dan de Raad Buitenlandse Zaken later moeten worden ingevuld, hetgeen zorgvuldig moet worden bestudeerd, waarbij rekening moet worden gehouden met de vereiste coherentie, efficiency en verantwoordingsplicht en de noodzaak zich te buigen over het probleem van het voorzitterschap van voorbereidende organen van de Raad;
22. is erover verheugd dat het verband tussen de weging van stemmen in de Raad en de verdeling van de zetels in het Europees Parlement, als vastgesteld in het aan het Verdrag van Nice gehechte Protocol betreffende de uitbreiding van de Europese Unie, komt te vervallen; steunt de in de ontwerpgrondwet verankerde regeling betreffende de toekomstige samenstelling van het Europees Parlement en stelt voor een en ander onverwijld ten uitvoer te leggen, aangezien dit van groot belang is voor het globale evenwicht tussen de lidstaten binnen de diverse instellingen;
23. is van mening dat de benoeming van een minister van Buitenlandse Zaken van de Unie de zichtbaarheid en het vermogen tot handelend optreden van de Unie op het internationale

toneel zal verbeteren, maar wijst erop dat het absoluut noodzakelijk is dat de minister van Buitenlandse Zaken van de Unie bijgestaan wordt door een gezamenlijke administratie binnen de Commissie;

24. stelt voor dat de door het Europees Parlement gekozen Europese Ombudsman en de nationale ombudsmannen - in nauwe samenwerking met de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement - een voorstel doen voor een alomvattender systeem van buitengerechtelijke rechtsmiddelen;
25. is van oordeel dat de Intergouvernementele Conferentie de artikelen 8, 9 en 10 van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen alsook artikel 4, leden 1 en 2 van de Akte betreffende de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen moet afschaffen zodra het door het Europees Parlement op 4 juni 2003 goedgekeurde Statuut van de leden in werking treedt;
26. uit zijn voldoening over de "passerelle-clausule", die de Europese Raad de mogelijkheid biedt de gewone wetgevingsprocedure te volgen in gevallen waarin in speciale procedures is voorzien; na raadpleging van het Europees Parlement en na de nationale parlementen op de hoogte te hebben gesteld;
27. is van oordeel dat het Parlement de rechten die het momenteel in het kader van de begrotingsprocedure bezit, moet behouden en dat aan zijn bevoegdheden geen afbreuk mag worden gedaan; is van oordeel dat de bevoegdheid van het Parlement tot goedkeuring van het meerjarig financieel kader alleen bevredigend kan worden uitgeoefend als naast de Intergouvernementele Conferentie snel interinstitutionele onderhandelingen worden geopend over de structuur van dit kader en de aard van de restricties voor de begrotingsprocedure; is van mening dat het meerjarig financieel kader de begrotingsautoriteit voldoende manoeuvreerruimte bij de jaarlijkse procedure moet bieden;
28. spreekt zijn bezorgdheid uit over de onbevredigende antwoorden op enkele fundamentele kwesties die duidelijk zijn aangegeven in eerdere resoluties van het Europees Parlement, zoals:
 - verdere consolidering van het economisch en sociaal cohesiebeleid, een betere coördinatie van het economisch beleid van de lidstaten met het oog op een effectief economisch beheer en een meer expliciete integratie van milieuaspecten in alle beleidsvormen van de EU,
 - benoeming van de leden van het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg door middel van een besluit bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen, na instemming van het Europees Parlement,
 - afschaffing van de op sommige belangrijke gebieden vereiste eenparigheid van stemmen in de Raad, met inbegrip van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, (tenminste wat betreft de voorstellen van de minister van Buitenlandse Zaken van de Unie met steun van de Commissie) en sommige terreinen van sociaal beleid;
29. is van mening dat de in de ontwerpgrondwet voor de Commissie voorgestelde oplossing een belangrijk element van het totale institutionele compromis is; hoopt dat de hervorming van

de Commissie haar collegiale karakter niet zal verzwakken of tot discontinuïteit zal leiden; is van mening dat de uitgebreide bevoegdheden van de voorzitter van de Commissie toereikend zijn om een efficiënte werking van die instelling te garanderen; betreurt dat het beoogde systeem het moeilijk maakt om een goede Europese commissaris voor een tweede ambtstermijn te behouden;

Algemene beoordeling

30. wijst erop dat de door de Conventie opgestelde ontwerpgrondwet de wil van de burgers - welke niet in de IGC vertegenwoordigd zullen zijn - tot uitdrukking brengt omdat de ontwerpgrondwet het resultaat is van een brede democratische, het Europees Parlement en de nationale parlementen van de Unie omvattende consensus;
31. is ingenomen met de bepaling dat het Europees Parlement voortaan het recht heeft grondwetswijzigingen voor te stellen en verder zijn goedkeuring moet geven aan elke poging de Grondwet zonder bijeenroeping van een Conventie te wijzigen, waardoor het een de facto-controle uitoefent op het gebruik van dit nieuwe instrument van grondwetsherziening; betreurt echter dat eenparigheid van stemmen van de lidstaten en ratificatie door de nationale parlementen nog steeds vereist zijn om zelfs minder belangrijke grondwetswijzigingen in werking te doen treden; betreurt ten eerste dat voor de inwerkingtreding van nieuwe constitutionele teksten niet stelselmatig is voorzien in goedkeuring door het Europees Parlement;
32. verklaart dat het resultaat van de werkzaamheden van de Conventie, ondanks bepaalde beperkingen en tegenstellingen, onderschreven moet worden, aangezien het een historische stap betekent op de weg naar een die democratischer, doelmatiger en transparantere Europese Unie;
33. is van oordeel dat deze methode in het licht van de ervaring die met de twee Conventies is opgedaan, voor democratische legitimiteit zorgt en door haar werkwijze openheid en participatie waarborgt; neemt niettemin dat de verkiezing van het presidium van de Conventie door de Conventie zelf met het oog op toekomstige herzieningen nuttig zou kunnen zijn;

Bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie en ratificatieproces

34. stemt in met de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) op 4 oktober 2003;
35. dringt er bij de IGC op aan de door de Conventie bereikte consensus te respecteren, onderhandelingen over de door de Conventie genomen fundamentele besluiten te vermijden en het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa goed te keuren zonder dat bij het streven naar meer samenhang het basisevenwicht wordt gewijzigd;
36. verzoekt de politieke partijen - zowel in de lidstaten als op Europees niveau -, de representatieve organisaties en het maatschappelijk middenveld niet alleen het resultaat van de Europese Conventie, maar ook de in deze resolutie verwoorde visie van het Europees Parlement uitvoerig te bestuderen;
37. juicht met klem de verzekering van het Italiaanse voorzitterschap toe dat het Europees

Parlement nauw en doorlopend bij de IGC, zowel op het niveau van staatshoofden en regeringsleiders als op het niveau van de ministers van Buitenlandse Zaken, betrokken zal worden, en steunt het voornemen deze Conferentie in december 2003 af te ronden;

38. is van mening dat het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa door alle 25 lidstaten op 9 mei 2004 moet worden ondertekend, onmiddellijk na de toetreding van de nieuwe lidstaten tot de Unie;
39. is van mening dat alle lidstaten referenda over de ontwerpgrondwet moeten houden indien dit volgens hun grondwet is toegestaan en deze zo mogelijk op dezelfde dag als de Europese verkiezingen moeten organiseren;
40. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie, houdende het advies van het Europees Parlement inzake de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie, te doen toekomen aan de Raad, de Commissie en de Europese Centrale Bank, alsmede aan de staatshoofden en regeringsleiders en de parlementen van de lidstaten, de toetredende landen en de kandidaat-landen.

TOELICHTING

De weg naar een Europese grondwet

De Europese discussie over een grondwet heeft een geschiedenis van *ups en downs*. Het Europees Parlement is altijd een van de meest actieve deelnemers aan deze discussie geweest, zoals blijkt uit de ontwerpgrondwet van Spinelli uit 1984 en het verslag-Herman uit 1994. In 2000 hebben diverse staatshoofden en ministers van Buitenlandse Zaken deze constitutionele discussie opnieuw op gang gebracht en daarbij nogmaals gewezen op de noodzaak de besluitvormingsmechanismen van de Unie doeltreffender en transparanter te maken en de diverse Verdrags-elementen met een constitutioneel karakter te benadrukken. Het Hof van Justitie heeft op zijn beurt bij tal van gelegenheden geoordeeld dat de Verdragen als geheel een grondwettelijk kader voor de Unie vormen. Zo beschikken wij dus reeds over een soort grondwet in de vorm van de Verdragen, maar daarbij gaat het om een grondwet bij stukjes en beetjes, als zodanig onbekend, onleesbaar en onzichtbaar. De wens een grondwet vast te stellen die geleidelijk de Verdragen vervangt, is dus bedoeld om terminologie en tekst aan de juridische realiteit aan te passen.

Als gevolg van de hierboven genoemde politieke verklaringen van nationale politieke leiders, die in de Verklaring van Laken van de Europese Raad van december 2001 hun formele neerslag vonden, is de vraag "Heeft de Europese Unie een grondwet nodig?" - een vraag die eerder een polemische kwestie voor EU-specialisten en politieke leiders was - thans in het middelpunt van een institutionele ontwikkeling komen te staan. In de Verklaring van Laken is dit probleem nog als open vraag geformuleerd ("Tot slot stelt zich de vraag of deze vereenvoudiging en herschikking [van de Verdragen] op termijn niet zou kunnen leiden tot het aannemen in de Unie van een constitutionele tekst. Wat zouden de basiselementen kunnen zijn van zo'n grondwet?"), zij het onder het opschrift "De weg naar een grondwet voor de Europese burgers". Met het werk van de Conventie over de toekomst van Europa - eveneens in Laken in het leven geroepen - is een belangrijk antwoord op de in Laken gestelde vraag gegeven.

Sinds de eerste rechtstreekse verkiezingen in 1979 is het Parlement steeds voorstander geweest van een constitutionalisering van de Europese rechtsorde: een moderne en rationele herbepaling van de fundamentele doelstellingen, een hernieuwde vastlegging van gemeenschappelijke waarden, een definiëring van rechten, taken en instellingen, van hun interactie en van het evenwicht tussen Europese bestuursinstanties, waarvan het bestuur gebaseerd is op democratie, de rechtstaat en het stelsel van sociale rechtvaardigheid. Vanuit een meer praktisch oogpunt heeft het Parlement altijd consequent aangedrongen op afschaffing van de pijlerstructuur van het EU-Verdrag (bij toekenning van rechtspersoonlijkheid aan de Unie of haar opvolger), op opneming van het Handvest van de grondrechten in het toekomstige verdrag, en op verdere uitbreiding van besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen in de Raad en medebeslissing tussen de Raad en het Parlement bij de Europese wetgeving. Drie jaar geleden heeft het Parlement erop gewezen dat een Europese grondwet een uniek document zou zijn, net zoals de Europese Unie een unieke rechtsorde is¹.

De Conventie over de toekomst van Europa

¹ Resolutie over de constitutionalisering van de Verdragen (aangenomen op 25.10.2000 - verslag-Duhamel), PB C 197 van 12.7.2001, blz. 111 en 186.

Het Europees Parlement kan als bakermat van het conventieconcept worden beschouwd¹. Toen het Parlement voor het eerst het idee voor de instelling van een dergelijke Conventie lanceerde, was het tamelijk geïsoleerd. Later werd het ten volle door de Europese Commissie gesteund, en uiteindelijk werd het voorstel van het Parlement algemeen als verstandige zet gezien. De Conventie werd om twee redenen ingesteld: ten eerste werd de vorige conventie tot opstelling van een Handvest van de grondrechten beschouwd als goede oefening in een open dialoog met tal van deelnemers; ten tweede bestond de algemene opvatting dat er een betere methode moest zijn om over de toekomst van Europa te discussiëren en na te denken dan de methode die bij het Verdrag van Nice was gevolgd. In Laken werd bijgevolg de instelling van een Conventie als de geprefereerde methode voor de opstelling van een ontwerpverdrag met een Europese grondwet beschouwd.

Volgens de Verklaring van Laken was het de taak van de Conventie "een zo breed en transparant mogelijke voorbereiding van de volgende Intergouvernementele Conferentie te waarborgen". De instelling van de Conventie kwam neer op een radicale breuk met de traditionele opstelling van EU-Verdragen. Hoewel de uiteindelijke beslissingen nog steeds door de regeringen van de lidstaten in het kader van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) zullen worden genomen, omvatte de voorbereidingsfase voor het eerst een breed en open raadplegingsproces, waarbij ook burgers, met name jongeren, en NGO's waren betrokken. De Conventie ging op 28 februari 2002 in Brussel van start en beëindigde haar werkzaamheden op 10 juli 2003 met de overhandiging van een ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa, dat uit vier delen bestaat (I: beginselen en instellingen, II: Handvest van de grondrechten, III: beleid en werking van de Unie, IV: slotbepalingen).

Evaluatie van de ontwerpgrondwet

De ontwerpgrondwet die door voorzitter Valéry Giscard d'Estaing op 20 juni 2003 aan de Europese Raad in Thessaloniki (delen I en II) en op 18 juli 2003 aan het Italiaanse voorzitterschap (delen III en IV) werd gepresenteerd, bevat een aantal positieve elementen die de onvermijdelijk nog steeds bestaande tekortkomingen voorlopig aanvaardbaar maken. De tekst is op vernieuwing gericht en voldoet aan een aantal door het Parlement al lang gekoesterde wensen om de doeltreffendheid, transparantie en democratische legitimiteit van de EU te verbeteren.

Het eigenlijke succes van de conventiemethode als zodanig, waarmee het constitutionaliseringsproces van de Unie werd voortgezet, is allereerst dat een fundamentele stap naar voren werd gedaan. Met het resultaat van de beraadslagingen in de Conventie is grote vooruitgang geboekt op de weg naar:

- verduidelijking van het complexe systeem dat het resultaat is geweest van drie achtereenvolgende intergouvernementele conferenties;
- versterking van de positie van de burger in de Unie (bijvoorbeeld de opnemings van het Handvest van de grondrechten als juridisch bindende tekst, en de invoering van het recht van burgers met betrekking tot wetgevingsinitiatieven, waardoor burgers in staat worden gesteld voorstellen voor besluiten te doen, zonder dat daardoor afbreuk wordt gedaan aan het initiatiefrecht van de Commissie),

¹ Resolutie over het Verdrag van Amsterdam (aangenomen op 19.11.1997 - verslag-Iñigo Méndez de Vigo/Dimitris Tsatsos), PB C 371 van 8.12.1997, blz. 99

- bevordering van het Europese integratieproces op een aantal gebieden, met name op het terrein van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid.

Andere positieve elementen zijn de formele afschaffing van de pijlerstructuur, verduidelijking van de bevoegdheden van de Unie, vereenvoudiging van het rechtsinstrumentarium van de Unie, een grotere rol voor de nationale parlementen, met name bij de controle op de naleving van het subsidiariteitsbeginsel, de instelling van een minister van Buitenlandse Zaken van de Unie, die de zichtbaarheid van de Unie op het internationale toneel zal vergroten, de uitbreiding van besluitvorming bij meerderheid van stemmen in de Raad tot circa 30 gebieden waarop momenteel met eenparigheid van stemmen wordt besloten¹, en vereenvoudiging van de methode voor de berekening van deze meerderheid die met ingang van 1 november 2009 uit een "dubbele meerderheid" van ten minste de helft van de lidstaten en drie vijfde van de bevolking van de Unie bestaat.

Wat de institutionele rol van het Europees Parlement betreft, worden zijn wetgevings- en begrotingsbevoegdheden ten volle erkend en versterkt. Daarnaast wordt de nieuwe "gewone wetgevingsprocedure", welke overeenkomt met de medebeslissingsprocedure, de algemene regel voor de vaststelling van wetgeving. De voorzitter van de Commissie wordt door het Europees Parlement gekozen, en het gehele college van commissarissen, met inbegrip van de minister van Buitenlandse Zaken, moet door het Parlement worden goedgekeurd. Voor internationale overeenkomsten en het gemeenschappelijk handelsbeleid is als algemene regel instemming van het Parlement vereist. Daarnaast worden de gevallen waarin bij uitzondering besluiten worden genomen bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen uitgebreid tot enkele artikelen over het GBVB in deel III.

Aan de andere kant blijven bepaalde tekortkomingen helaas bestaan: de medebeslissing en de besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen wordt niet tot alle wetgeving uitgebreid. Evenmin wordt de juridische toetsing door het Hof van Justitie tot alle besluiten van de Unie uitgebreid. Tenslotte blijven kwesties betreffende het complexe institutionele bestel bestaan. De activiteiten van de nieuwe voorzitter van de Europese Raad, die voor tweeënhalf jaar door de Europese Raad met gekwalificeerde meerderheid van stemmen wordt gekozen, zal nauwlettend door het Europees Parlement moeten worden gevolgd. Veel zal van de praktische implementatie afhangen. In ieder geval is het van essentieel belang dat deze voorzitter als voorzitter en niet als uitvoerend orgaan optreedt.

Enkele kanttekeningen bij nieuwe bepalingen

Verduidelijking van bevoegdheden

De verduidelijking en afbakening van de bevoegdheden van de Unie is een van de vernieuwingen in de Grondwet, waarmee verduidelijkt moet worden "wie wat doet", dit bij behoud van de noodzakelijke flexibiliteit ter waarborging van een efficiënt optreden van de Unie. Tal van aspecten die hier aangestipt worden, zijn al herhaaldelijk door het Europees Parlement besproken en eveneens in de Verklaring van Laken aan de orde gesteld.

De ontwerpgrondwet bepaalt dat de bevoegdheden van de Unie worden uitgeoefend op basis van

¹ Zie bijlage voor een opsomming van de desbetreffende artikelen.

de beginselen van bevoegdheidstoedeling, subsidiariteit en evenredigheid (de laatste twee worden extra geschraagd en juridisch afdwingbaar gemaakt door het Protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid). De bevoegdheden van de Unie worden verdeeld in exclusieve bevoegdheden, gedeelde bevoegdheden en gebieden voor ondersteunend, coördinerend of aanvullend optreden. Gehandhaafd blijft een flexibiliteitsclausule (voorheen artikel 308 EG-Verdrag), die het mogelijk maakt alle passende maatregelen te nemen om de doelstellingen van de Unie te verwezenlijken zonder dat de grondwet daarin voorziet, een en ander op basis van eenparigheid van stemmen in de Raad, na toestemming van het Europees Parlement. Tenslotte wordt aan het Unierecht expliciet voorrang gegeven boven nationaal recht.

Institutionele vernieuwingen

Het Europees Parlement wordt formeel erkend als wetgevings- en begrotingsautoriteit van de Unie, samen met de Raad. De voorzitter van de Commissie wordt door het Europees Parlement gekozen; de investituur van het college als geheel wordt gehandhaafd. Hopelijk zal een en ander de belangstelling van de burger voor de Europese verkiezingen vergroten.

De instelling van een minister van Buitenlandse Zaken van de Unie, waarmee de functies van hoge vertegenwoordiger voor het GBVB en van de commissaris voor externe betrekkingen onder de zogenaamde "dubbele hoed" worden samengevoegd, kan een belangrijke stap voorwaarts zijn op de weg naar een beter gecoördineerd Europees buitenlands beleid, hoewel door het vasthouden aan het beginsel van eenparigheid van stemmen op het gebied van het GBVB de manoeuvreerruimte van de minister in belangrijke mate wordt beperkt. De door de Europese Raad benoemde minister van Buitenlandse zaken is echter eveneens vicevoorzitter van de Commissie en moet als zodanig rekenschap en verantwoording afleggen aan het Europees Parlement. Hij bezit aanzienlijke bevoegdheden wat betreft het nemen van initiatieven en vertegenwoordiging op het internationaal toneel. De raadpleging van het Europees Parlement bij de tenuitvoerlegging van het GBVB is versterkt.

Besluitvorming

Een aanzienlijke verdere uitbreiding en vereenvoudiging (vanaf 2009) van de besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen in de Raad zal de doeltreffendheid van het besluitvormingsproces van de Unie met 25 lidstaten onmiskenbaar vergroten. Daarnaast stelt een "passerelle"-clausule (artikel I-24) de Europese Raad in staat met eenparigheid van stemmen te bepalen van de gewone wetgevingsprocedure gebruik te maken in gevallen waarin voorheen bijzondere wetgevingsprocedures van toepassing waren, dit na raadpleging van het Europees Parlement en na de nationale parlementen op de hoogte te hebben gesteld.

De uitvoerende bevoegdheden van de Commissie, haar quasi exclusieve recht van initiatief op wetgevingsgebied en haar bevoegdheden op het gebied van externe vertegenwoordiging zijn thans explicieter erkend dan voorheen. Daarnaast is een duidelijker onderscheid gemaakt tussen de wetgevende en uitvoerende taken van de Unie, met name door de instelling van de Raad Wetgeving en Algemene Zaken, die bij de uitoefening van zijn wetgevende taken in het openbaar zal vergaderen.

Twee belangrijke problemen blijven bestaan: ten eerste de nieuwe regeling inzake de samenstelling van de Commissie. Het tweeledige systeem van commissarissen met en zonder

stemrecht lijkt geen duurzame oplossing te zijn. Indien een aanzienlijk inkrimping van het college niet haalbaar is, is het waarschijnlijk veel efficiënter de bevoegdheden van de Commissievoorzitter wat betreft organisatie en benoeming van leden te verruimen en hem zo in staat te stellen het college te benoemen overeenkomstig zijn politieke prioriteiten. Het tweede probleem is dat de Raad Wetgeving en Algemene Zaken zijn coördinatiebevoegdheden verliest.

Wetgevings- en niet-wetgevingshandelingen

Het aantal rechtshandelingen is nu beperkt tot zes instrumenten: wetten (momenteel "verordeningen"), kaderwetten (momenteel "richtlijnen"), verordeningen, besluiten, aanbevelingen en adviezen. Deze handelingen zijn qua wetgevings- en uitvoeringsniveau hiërarchisch geordend. De "medebeslissingsprocedure" wordt vervangen door de "gewone wetgevingsprocedure", die de gebruikelijke weg voor het vaststellen van wetgevingshandelingen wordt. Het Parlement krijgt nu dezelfde rechten als de Raad bij het bepalen van de algemene voorwaarden voor de controle op en uitvoering van tenuitvoerleggingshandelingen (comitologie), een stap waarvoor het Parlement jarenlang heeft gestreden.

Niettemin beperkt de bepaling dat in specifieke gevallen een wet door de Raad alleen kan worden aangenomen of, minder frequent, door het Parlement alleen, na raadpleging van de andere instelling, de algemene vooruitgang in de richting van vereenvoudiging. Ook is er een risico dat het initiatiefrecht van de Commissie wordt beknot.

Begroting en eigen middelen

Overeenkomstig de wensen van het Europees Parlement is het onderscheid tussen verplichte en niet-verplichte uitgaven eindelijk afgeschaft, en wordt de jaarlijkse begroting via werkelijke medebeslissing vastgesteld. In een nieuw artikel wordt het meerjarig financieel kader geïntroduceerd, dat de huidige financiële vooruitzichten vervangt en door de Raad met gekwalificeerde meerderheid wordt vastgesteld, en waarvoor de instemming van het Europees Parlement vereist is. Het eerste meerjarig financieel kader na de inwerkingtreding van de Grondwet zal echter nog met eenparigheid van stemmen worden goedgekeurd.

De Unie heeft geen vooruitgang weten te boeken wat de eigen middelen betreft. Het plafond van de eigen middelen en de vaststelling van nieuwe categorieën of de afschaffing van bestaande categorieën middelen zullen nog steeds met eenparigheid van stemmen in de Raad worden vastgesteld, waarbij het Europees Parlement slechts wordt geraadpleegd en de nationale parlementen het resultaat ratificeren. Invulling van de "modaliteiten" betreffende de eigen middelen vereist evenwel de instemming van het Europees Parlement.

Nationale en regionale parlementen

Een van de belangrijke vraagstukken waarmee de Unie wordt geconfronteerd - en dat ook in de verklaring van Laken wordt genoemd - betreft de rol van de nationale parlementen. In een protocol bij de Grondwet zijn de bepalingen met betrekking tot het informeren van de parlementen nader geregeld en is voorzien in nauwere interparlementaire samenwerking. Daarnaast zorgt het protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid voor de handhaving van deze beginselen en voorziet het niet alleen in uitgebreide raadpleging en voorlichting van alle overheidsniveaus door de instellingen van de Unie, maar ook in twee nieuwe mechanismen:

- Het "systeem van vroegtijdige waarschuwing". Dit mechanisme stelt een groep van ten minste een derde van alle stemmen van de nationale parlementen in staat een gemotiveerd advies aan de Commissie te doen toekomen om een voorstel te herzien indien zij van mening is dat het subsidiariteitsbeginsel niet is geëerbiedigd. Niettemin kan de Commissie besluiten haar voorstel te handhaven, zolang zij haar beslissing maar rechtvaardigt;
- Wanneer het subsidiariteitsbeginsel is geschonden door een wetgevingshandeling, kunnen de nationale parlementen (via de nationale regeringen) en het Comité van de Regio's (voor de handelingen waarover het is geraadpleegd) in beroep gaan bij het Hof van Justitie, dat de bevoegdheid heeft om op dit terrein uitspraken te doen.

Justitie en binnenlandse zaken

Alhoewel de Conventie over het algemeen terughoudend is geweest wat de uitbreiding van de bevoegdheden van de Unie betreft, geldt dit niet voor justitie en binnenlandse zaken. De vroegere derde pijler is nu grotendeels geïntegreerd in het juridische en institutionele bestel van de Unie. Er is een algemeen besef dat er voor de Unie een rol is weggelegd op gebieden als justitiële en politieke samenwerking, bescherming van de financiële belangen van de Unie, grensbewaking, en immigratie- en asielbeleid. Dit besef heeft tot een aantal fundamentele veranderingen geleid.

De hoofdpunten daarvan kunnen als volgt worden samengevat:

- de bepalingen betreffende justitie en binnenlandse zaken zijn gebundeld tot één enkel hoofdstuk, genaamd "Ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid",
- voor alle beleidskwesties met betrekking tot justitie en binnenlandse zaken gelden dezelfde juridische instrumenten,
- het beginsel van wederzijdse erkenning is aanvaard als grondslag voor justitiële samenwerking in civiele en strafzaken,
- het algemene rechtssysteem van het Europees Hof van Justitie (EHJ) wordt uitgebreid tot de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid. Er geldt een uitzondering voor handhaving van de openbare orde en bescherming van de binnenlandse veiligheid, alsmede voor politieke samenwerking en justitiële samenwerking in strafzaken,
- de gekwalificeerde meerderheid en de medebeslissing worden tot algemene regel verheven. In uitdrukkelijk genoemde gevallen en onder bepaalde omstandigheden geldt evenwel nog steeds eenparigheid van stemmen,
- een nieuwe rechtsgrondslag voorziet in bevoegdheden voor Europol en Eurojust. Ook is voorzien in operationele bevoegdheden voor Europol,
- bij Europese wet kan een Europees openbaar ministerie in het leven worden geroepen.

De komende intergouvernementele conferentie

Het Italiaanse voorzitterschap is voornemens de IGC op 4 oktober 2003 bijeen te roepen en deze in december 2003 af te ronden. Het voorzitterschap heeft het Europees Parlement verzekerd dat het voortdurend nauw bij de IGC zal worden betrokken. Het Parlement zal ernaar streven constructieve bijdragen tot de IGC te leveren, op een zo breed mogelijke schaal en in het belang van de Europese Unie als geheel. Het wijst er evenwel op dat aanzienlijke wijzigingen op de zorgvuldig tot stand gebrachte compromissen van de Conventie de ontwerpgrondwet zouden kunnen ondermijnen. Mocht er toch een dialoog op gang komen, zal het Europees Parlement de aandacht van de IGC vestigen op de tekortkomingen van de ontwerpgrondwet zoals die in deze resolutie worden genoemd.

Het Parlement neemt met belangstelling kennis van een aantal recente ontwikkelingen met betrekking tot het verloop van de IGC: afgevaardigden van de nationale parlementen hebben aangekondigd dat zij tijdens de IGC informele bijeenkomsten zullen houden om de beraadslagingen van de conferentie te analyseren en zo nodig van commentaar te voorzien, met name vanuit het oogpunt van hun eigen regeringen. De Commissie institutionele zaken van het Europees Parlement zal zorgen voor gezamenlijke ontmoetingen met nationale parlementsleden om deze aanpak te vergemakkelijken. De voorzitter en vice-voorzitters van de Conventie hebben eveneens laten weten bereid te zijn de leden van de IGC van advies te dienen. Ten slotte lijken de lidstaten het erover eens te zijn dat de IGC op het hoogste politieke niveau moet worden gehouden, zonder onderhandelingen tussen nationale diplomatieke diensten. Maar bovenal geldt: indien de IGC niet in staat blijkt het resultaat van 16 maanden werk door een orgaan bestaande uit een grote meerderheid van parlementsleden van de huidige lidstaten en de kandidaatlanden op korte termijn goed te keuren, zal dit tot grote teleurstelling bij de burgers leiden. Een groot aantal van hen zal worden verzocht zich in een referendum over de Grondwet uit te spreken. Tegen deze achtergrond verzoekt het Europees Parlement de lidstaten die een referendum willen houden, dit op dezelfde dag te organiseren als de Europese verkiezingen.

Na de IGC

Europa kan zijn democratische levensvatbaarheid uitsluitend ontleen aan een tweeledige legitimatie: de rechtstreekse legitimatie van de Europese burgers, en de legitimatie van de lidstaten, die weer is gebaseerd op democratische nationale verkiezingen. Het Europees Parlement, als belichaming van de rechtstreekse universele verkiezingen in heel Europa, is de instelling die bij uitstek de Unie van de Europese volkeren vertegenwoordigt. Uit de steun van het Europees Parlement leidt de Commissie haar democratische legitimatie af. Deze vormt het complement van de andere legitimatie, namelijk die van de in de Raad vertegenwoordigde lidstaten. Accentuering van het intergouvernementele model ten koste van niet alleen de Commissie maar ook de Raad, die ook een instelling van de Gemeenschap is, zou de democratische aard van het hele Europese bestel dan ook ondergraven.

De door de Conventie voorgestelde ontwerpgrondwet is zowel innoverend als weifelachtig: innoverend in de afschaffing van de huidige verdragsstructuur en de vele institutionele en procedurele vernieuwingen, maar weifelachtig omdat een aantal belangrijke grondwettelijke kwesties die de komende tijd op de voorgrond zullen blijven staan, niet worden aangepakt. Ervan uitgaand dat de IGC de ontwerpgrondwet zonder grote wijzigingen van de grondbeginselen goedkeurt, zullen twee vraagstukken in de toekomst zeker een herziening van de Europese Grondwet vergen:

de herzieningsprocedure: naarmate het aantal lidstaten toeneemt wordt het een steeds groter probleem dat zelfs voor minimale beleidswijzigingen in deel III eenparigheid van stemmen en ratificatie door de nationale parlementen nodig zijn;

eigen middelen: voor de komende begrotingsonderhandelingen in 2006 valt te voorspellen dat de huidige instrumenten voor het beheer en de controle van de begroting van de Unie (de jaarlijkse begroting en het meerjarig financieel kader) wellicht tot patstellingen en hooglopende conflicten zullen leiden. Om haar omvangrijke taken uit te voeren heeft de Unie op de middellange termijn middelen nodig die niet afhankelijk zijn van bijdragen van de lidstaten.

Bijlage:

Belangrijke terreinen waarvoor gekwalificeerde meerderheid in de Raad gaat gelden

- Comitologie (art. I-36 (3) : ex artikel 202)
- Eigen middelen (gedeeltelijk) (art. I-53 (4) : ex artikel 269)
- Diensten van algemeen belang art. III-6): ex artikel 16
- Diplomatieke en consulaire bescherming (art. I-8 en III-11: ex artikel 20)
- Vrij verkeer van werknemers (art. III-21 : ex artikel 42)
- Administratieve samenwerking en bestrijding van belastingfraude (naar aanleiding van een unanieme beslissing van de Raad) (art. III-63, lid 2)
- Intellectuele eigendom (behalve talenregeling) en andere gecentraliseerde procedures (art. III-68, eerste alinea)
- Nieuwe taken van de ECB (art. III-77, lid 6: ex artikel 105, lid 6)
- Vanaf 2007: Structuur- en cohesiefondsen (art. III-119: ex artikel 161)
- Administratieve samenwerking justitie en binnenlandse zaken (art. III-164 : ex artikel 66)
- Grenscontroles art.III 166: ex artikel 67)
Asiel, immigratie (art. III 167 en 168: ex artikel 67)
- Justitiële samenwerking in strafzaken (art. III 171: ex artikel 31 EUV)
- Onderlinge aanpassing wetgevingen op het gebied van procedures, sancties en strafbare feiten (art. III-172, lid 1: ex artikel 31 EUV)
- Eurojust (art. III-174: ex artikel 31, lid 2 EUV)
- Politie samenwerking (behalve operationele samenwerking) (lid 2)) (art. III-176, lid 1: ex artikel 30, lid 1EUV)
- Europol (art. III-177 : ex artikel 30, lid 2 EUV)
- Cultuur (art. III-181, lid 5: ex artikel 151, lid 5 EUV)
- Civiele bescherming (art. III-184)
- Initiatieven minister van Buitenlandse Zaken en GBVB op verzoek van de Europese Raad (art. III-201, lid 2)
- Statuut en zetel van het Bureau voor bewapening (art. III- 212, lid 2)
- Handelspolitiek art. III-217, lid 2 en III-227): ex artikelen 133 en 300
- Urgente financiële bijstand aan derde landen (art. III-222)
- Oprichting van gespecialiseerde rechtbanken (art. III-264 : ex artikel 225 A)
- Toewijzing van bevoegdheden aan het Hof van Justitie op het gebied van intellectuele eigendom (art. III-269 : ex artikel 229 A)
- Wijziging statuut Hof van Justitie (art. III-289 : ex artikel 245)

9 september 2003

MINDERHEIDSSTANDPUNT

overeenkomstig artikel 161, lid 3 van het Reglement
door Georges Berthu

Het verslag over het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa ziet een nieuwe constitutionele orde gloren "welke haar staten bindt", die is gebaseerd op supranationale besluitvormingsprocedures en die voor het eerst in het verdrag het Gemeenschapsrecht voorrang geeft op de nationale grondwetten en wetgevingen.

In plaats van te trachten het democratisch tekort in verkleinen door aan te knopen bij de nationale democratieën, gaat de ontwerpgrondwet voort op de weg naar een unitaire superstaat, die wordt gecontroleerd door een grotendeels artificiële "Europese democratie" die voor de burgers slechts een secundaire legitimiteit heeft.

In het verslag van het Europees Parlement wordt herhaaldelijk opgemerkt dat dit ontwerp "de politieke wil van de Europese burgers tot uitdrukking brengt". Niet is echter minder zeker en dit vooruitlopen op de nog twijfelachtige ratificatie door de volkeren zegt alles over de pogingen tot indoctrinatie waaraan de volkeren bloot worden gesteld.

In werkelijkheid was de Conventie niet representatief voor de publieke opinie in haar geheel, maar werd zij gedomineerd door de invloed van de Europese instellingen. De zogenaamde "consensus" die daar tot stand kwam vertolkt de voorkeuren van de federalistische groepen, maar niet van de volkeren. De regeringen die binnenkort bijeen zullen komen in het kader van de Intergouvernementele Conferentie zouden er goed aan doen hierbij stil te staan.

Hoewel ik me bewust ben van de heersende opinie binnen deze vergadering, wil ik de vinger leggen op bepaalde opmerkingen die mij beangstigen. Dit geldt met name de opmerking die mijn collega Carnero González in het debat over dit verslag maakte, namelijk dat wij hulde moeten brengen aan de moed van de Conventie dat zij verder is gegaan dan het haar gegeven mandaat en een Grondwet heeft opgesteld.

Deze boude bewering is maar al te waar. De vaststelling dat de Conventie haar mandaat heeft overschreden zou evenwel tot een veroordeling onzerzijds moeten leiden en niet tot een huldeblijk. Als jurist en lid van de Commissie constitutionele zaken ben ik van mening dat de rechtsstaat ermee gediend geweest zou zijn als wij aldus hadden gehandeld.

Toen ik vorige week in Straatsburg de heer Méndez de Vigo hoorde zeggen dat wij ons voortaan moeten beschouwen als "hoeders van de Grondwet" (de Europese natuurlijk), moest ik onwillekeurig lachen. Als we even slecht waken over de Grondwet als we dat hebben gedaan over de nationale grondwetten - de enige die ons tot dusverre bonden - dan staat de burgers en de Europese rechtsstaat nog het een en ander te wachten...

Ik heb daarom tegen het verslag gestemd omdat dit een verkeerde methode volgt om de nieuwe Europese staat op te bouwen.

Bovendien betreur ik het dat het beginsel van de gelijkwaardigheid van de lidstaten en hun institutionele gelijkstelling in het ontwerpverdrag zo weinig uit de verf is gekomen.

9 september 2003

MINDERHEIDSSTANDPUNT

??overeenkomstig artikel 161, lid 3 van het Reglement
door José Ribeiro e Castro

Het verslag over het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa ziet een nieuwe constitutionele orde gloren "welke haar staten bindt", die is gebaseerd op supranationale besluitvormingsprocedures en die voor het eerst in het verdrag het Gemeenschapsrecht voorrang geeft op de nationale grondwetten en wetgevingen.

In plaats van te trachten het democratisch tekort in verkleinen door aan te knopen bij de nationale democratieën, gaat de ontwerpgrondwet voort op de weg naar een unitaire superstaat, die wordt gecontroleerd door een grotendeels artificiële "Europese democratie" die voor de burgers slechts een secundaire legitimiteit heeft.

In het verslag van het Europees Parlement wordt herhaaldelijk opgemerkt dat dit ontwerp "de politieke wil van de Europese burgers tot uitdrukking brengt". Niet is echter minder zeker en dit vooruitlopen op de nog twijfelachtige ratificatie door de volkeren zegt alles over de pogingen tot indoctrinatie waaraan de volkeren bloot worden gesteld.

In werkelijkheid was de Conventie niet representatief voor de publieke opinie in haar geheel, maar werd zij gedomineerd door de invloed van de Europese instellingen. De zogenaamde "consensus" die daar tot stand kwam vertolkt de voorkeuren van de federalistische groepen, maar niet van de volkeren. De regeringen die binnenkort bijeen zullen komen in het kader van de Intergouvernementele Conferentie zouden er goed aan doen hierbij stil te staan.

Hoewel ik me bewust ben van de heersende opinie binnen deze vergadering, wil ik de vinger leggen op bepaalde opmerkingen die mij beangstigen. Dit geldt met name de opmerking die mijn collega Carnero González in het debat over dit verslag maakte, namelijk dat wij hulde moeten brengen aan de moed van de Conventie dat zij verder is gegaan dan het haar gegeven mandaat en een Grondwet heeft opgesteld.

Deze boude bewering is maar al te waar. De vaststelling dat de Conventie haar mandaat heeft overschreden zou evenwel tot een veroordeling onzerzijds moeten leiden en niet tot een huldeblijk. Als jurist en lid van de Commissie constitutionele zaken ben ik van mening dat de rechtsstaat ermee gediend geweest zou zijn als wij aldus hadden gehandeld.

Toen ik vorige week in Straatsburg de heer Méndez de Vigo hoorde zeggen dat wij ons voortaan moeten beschouwen als "hoeders van de Grondwet" (de Europese natuurlijk), moest ik onwillekeurig lachen. Als we even slecht waken over de Grondwet als we dat hebben gedaan over de nationale grondwetten - de enige die ons tot dusverre bonden - dan staat de burgers en de Europese rechtsstaat nog het een en ander te wachten...

Ik heb daarom tegen het verslag gestemd omdat dit een verkeerde methode volgt om de nieuwe Europese staat op te bouwen.

Bovendien betreur ik het dat het beginsel van de gelijkwaardigheid van de lidstaten en hun institutionele gelijkstelling in het ontwerpverdrag zo weinig uit de verf is gekomen.

9 juli 2003

ADVIES VAN DE COMMISSIE BUITENLANDSE ZAKEN, MENSENRECHTEN, GEMEENSCHAPPELIJKE VEILIGHEID EN DEFENSIEBELEID

aan de Commissie constitutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement inzake de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (ICG) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))

Rapporteur voor advies: Elmar Brok

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid benoemde op haar vergadering van 18 juni 2003 Elmar Brok tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 30 juni en 8 juli 2003.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 25 stemmen voor en 4 tegen bij 2 onthoudingen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Elmar Brok (voorzitter en rapporteur voor advies), Baroness Nicholson of Winterbourne, Geoffrey Van Orden en Christos Zacharakis (ondervoorzitters), Per-Arne Arvidsson, Alexandros Baltas, Bastiaan Belder, Bob van den Bos, André Brie, John Walls Cushman, Véronique De Keyser, Nirj Deva (verving Franco Marini overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Rosa M. Díez González, Michael Gahler, Gerardo Galeote Quecedo, Jas Gawronski, Willi Görlach (verving Klaus Hänsch), Alfred Gomolka, Richard Howitt, Joost Lagendijk, Catherine Lalumière, Jo Leinen (verving Magdalene Hoff), Pedro Marset Campos, Arie M. Oostlander, Jannis Sakellariou, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Ioannis Souladakis, Ursula Stenzel, Charles Tannock, Karl von Wogau en Joan Vallvé.

BEKNOPTE MOTIVERING

1. In het Europees Parlement heerst de wijdverbreide opvatting dat de ontwerpgrondwet over het algemeen een wezenlijke verbetering is van de bestaande verdragen. De oorspronkelijke verwachtingen van het EP zijn meer dan uitgekomen en ook is er een grotere vooruitgang geboekt dan bij vorige intergouvernementele conferenties. In zijn toespraak tot de Europese Raad in Thessaloniki op 19 juni 2003 noemde de heer Cox, Voorzitter van het Parlement, ten minste 11 verbeteringen in de ontwerpgrondwet:
 - rechtspersoonlijkheid van de Unie;
 - opname van het Handvest van de grondrechten;
 - vereenvoudigde besluitvorming en afschaffing van de kunstmatige "pijler"-structuur;
 - afdoende controle op de naleving van subsidiariteit;
 - de Raad moet bij behandeling en goedkeuring van wetgeving in het openbaar optreden;
 - meer duidelijkheid dan voorheen over wie wat doet;
 - invoering van een gebundelde structuur voor buitenlandse zaken onder leiding van een minister die verantwoording aflegt aan de Europese Raad, maar om rekenschap kan worden gevraagd door het Parlement;
 - uitbreiding van de besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid;
 - versterking van de legitimiteit van de Commissie;
 - uitbreiding van de parlementaire controle op de wetgeving, zowel door nationale parlementen als het EP;
 - vereenvoudiging van het taalgebruik en consolidering van de voorschriften in hanteerbare vorm.

I. Ontwerpgrondwet en GBVB

2. Op het terrein van het GBVB zijn er enerzijds een aantal **belangrijke verbeteringen** aangebracht.
 - a) Bepalingen met de definitie van de "beginselen en doelstellingen" van het externe optreden van de EU (*art. I-3 en art. III-188*);
 - b) Hergroepering van de relevante artikelen in de huidige Verdragen over de diverse aspecten van het extern beleid van de EU onder titel *V (extern optreden) van deel drie (beleid en werking van de Unie)*;
 - c) Toekenning van een rechtspersoonlijkheid aan de Unie (*art. I-6*);
 - d) De voorgestelde minister van Buitenlandse Zaken van de Unie is een van de belangrijkste resultaten op het terrein van het GBVB (*art. I-27*). Hoewel deze functionaris "met twee petten" sterk gecommitteerd is aan de Raad blijft hiermee de intergouvernementele aanpak overeind.
3. Anderzijds zijn er ook **ernstige tekortkomingen**:
 - a) Hoewel de kunstmatige "pijler"-structuur officieel wordt afgeschaft, worden de communautaire procedures niet volledig toegepast op het GBVB;

- b) In plaats van een betere externe vertegenwoordiging van de Unie door één persoon, ondersteund door één secretariaat binnen de Commissie en één diplomatieke dienst, zoals voorgesteld door het EP, leidt de huidige formulering in de ontwerpgrondwet tot grotere verwarring. Het is van het grootste belang dat het secretariaat dat de minister van Buitenlandse Zaken zal ondersteunen (art. III-192) wordt ondergebracht bij de Commissie aangezien deze bij machtiging van de Raad werkzaam is op het terrein van het GBVB.
- c) De ontwerpgrondwet schiet met name tekort op het punt van de besluitvorming op het terrein van het GBVB (*art. I-39, lid 7, art. III-9*). Op zijn minst zou de beslissing van de Europese Raad om over bepaalde aangelegenheden te stemmen bij gekwalificeerde meerderheid moeten worden genomen bij een stemming met gekwalificeerde meerderheid of supergekwalificeerde meerderheid en niet met de thans voorgestelde eenparigheid van stemmen.
- d) *Artikel I-43* vergroot de reikwijdte van nauwere samenwerking op het gebied van het GBVB binnen de grenzen en in overeenstemming met het bepaalde in dit artikel en in de *artikelen III-318 t/m III-325*.

II. Bijzondere verwijzing naar het EVDB

4. Op het gebied van het EVDB bevatten de beoogde bepalingen (*art. I-40*) een aantal **belangrijke verbeteringen**, hoewel defensie als zodanig een nationaal vraagstuk blijft en de NAVO de basis blijft voor de collectieve defensie van de EU-lidstaten:
- a) actualisering van de Petersberg-taken (lid 1);
 - b) terbeschikkingstelling van door de lidstaten opgezette multinationale strijdkrachten aan het EVDB (lid 3, eerste alinea);
 - c) compromis over de geleidelijke verbetering van de militaire vermogens en oprichting van een Europees Bureau voor bewapening, onderzoek en militaire vermogens (lid 3, tweede alinea);
 - d) Europese besluiten als nieuw instrument voor de tenuitvoerlegging van het EVDB (lid 4);
 - e) uitvoering van een EVDB-taak binnen het kader van de Unie door een groep lidstaten (lid 5 en art. III-206);
 - f) gestructureerde samenwerking tussen lidstaten in het kader van de Unie met het oog op de uitvoering van de meest veeleisende taken (lid 6 en art. III-208);
 - g) nauwere samenwerking op het stuk van wederzijdse defensie tussen de lidstaten totdat de Europese Raad een besluit heeft genomen over een gemeenschappelijke defensie (lid 7 en art. III-209);
 - h) solidariteitsclausule inzake wederzijdse bijstand ter voorkoming van terroristische dreigingen of aanslagen of in het geval van een ramp (art. I-42 en art. III-226).

III. Ontwerpgrondwet en financiering van het GBVB/EVDB

5. Het EP heeft voorgesteld om artikel 28 VEU zodanig te wijzigen dat de gezamenlijke kosten van militaire operaties in het kader van het EVDB worden gefinancierd uit de communautaire begroting (dit is reeds het geval in de civiele sfeer bij politieoperaties) en niet uit een aanvullend budget van de lidstaten zoals thans het geval is. Helaas beantwoordt de huidige formulering van *artikel III-210* niet aan de aanbevelingen van het EP. Hetzelfde kan worden gezegd over het uit de bijdrage van de lidstaten gevormde opstartfondsen ter voorbereiding van de in artikel I-40, lid 1 bedoelde vernieuwde Petersberg-taken.

IV. Commentaar op de parlementaire dimensie van het GBVB/EVDB

6. De huidige formulering van *artikel I-39, lid 6* van de ontwerpgrondwet bevestigt de bestaande "status quo" en is dan ook totaal onbevredigend. Hetzelfde geldt voor de parlementaire dimensie van het EVDB, zij het dat hiernaar voor het eerst expliciet wordt verwezen in exact dezelfde bewoordingen, *mutatis mutandis*, in *artikel I-40, lid 8* van de ontwerpgrondwet.

CONCLUSIES

De Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid verzoekt de ten principale bevoegde Commissie constitutionele zaken onderstaande punten in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. onderstreept dat er weliswaar nog verbeteringen nodig zijn, maar dat de bestaande ontwerpgrondwet als geheel een grote stap voorwaarts is en daarom moet worden gesteund als onderdeel van het proces naar een geïntegreerd Europa;
2. verlangt derhalve dat de komende IGC de ontwerpgrondwet beschouwt als de enige basis voor de onderhandelingen en dat het indrukwekkende werk van de Conventie over het algemeen wordt geëerbiedigd, om aldus te vermijden dat er een situatie ontstaat waarin ambtenaren en diplomaten de legitimiteit van de toekomstige grondwet in gevaar zouden kunnen brengen door uitholling van de politieke compromissen die reeds zijn bereikt door leden van de gekozen regeringen en parlementen van de Unie;
3. betreurt dat ondanks de lessen die kunnen worden getrokken uit de oorlog in Irak de ontwerpgrondwet juist het meest tekortschiet op het punt van het GBVB, met name door eenparigheid van stemmen plus constructieve onthouding in plaats van stemming bij gekwalificeerde meerderheid te handhaven als algemene regel voor het GBVB, door de communautaire procedures niet volledig uit te breiden tot het GBVB, door geen duidelijkheid te scheppen op het stuk van de externe vertegenwoordiging van het GBVB en door een absoluut ontoereikend systeem voor het afleggen van democratische en parlementaire rekenschap voor te stellen;
4. onderstreept dat de introductie van een minister van Buitenlandse Zaken van de Unie weliswaar een belangrijk resultaat is van de Conventie, maar dat het absoluut noodzakelijk is dat de minister van Buitenlandse Zaken wordt gesteund door één enkel secretariaat binnen de Commissie dat in opdracht van de Raad werkzaam is op het terrein van het GBVB;
5. is van oordeel dat ondanks de bemoedigende resultaten op het terrein van het EVDB er opmerkelijke tekortkomingen blijven bestaan als gevolg van het feit dat enerzijds eenparigheid de regel blijft en anderzijds de parlementaire dimensie van zowel het GBVB als het EVDB net als voorheen een van de zwakste punten is;
6. beveelt de IGC aan om de EVDB-dimensie van de Unie te verbeteren door te bepalen dat
 - (a) over operaties ter beheersing van crises in de context van de vernieuwde Petersberg-taken, alsmede over alle andere militaire operaties, pas na raadpleging van het EP door de Raad mag worden beslist,
 - (b) het EP verantwoordelijk is voor goedkeuring van het mandaat en de doelstellingen bij crisismanagement in het kader van het EVDB alsmede voor de gemeenschappelijke kosten van gezamenlijke EU-acties;
7. verwelkomt het voorstel van de Conventie om een Europees Bureau voor bewapening, onderzoek en militaire vermogens op te richten; is van mening dat dit bureau in eerste instantie zou moeten zorgen voor de coördinatie van grootschalige gemeenschappelijke

projecten en dat de Commissie en het Europees Parlement nauw moeten worden betrokken bij alle aspecten van de uitvoering;

8. onderstreept dat de huidige formulering van *artikel III-210* van het ontwerp voor een constitutioneel verdrag inzake de financiële bepalingen voor het GBVB/EVDB volledig door de IGC moeten worden herzien aangezien het EP niet zal aanvaarden dat de Raad het laatste woord heeft in de sfeer van het GBVB en pleit ook op dit terrein voor medebeslissing in de begrotingsprocedure;
9. wijst de IGC erop dat de huidige formulering van *artikel I-39, lid 6* van de ontwerpgrondwet inzake de parlementaire dimensie van het GBVB/EVDB de huidige "status quo" bevestigt en daarom onbevredigend is en dat het Europees Parlement verlangt dat het wordt geraadpleegd, vooral ook over de strategische richtsnoeren en Europese besluiten;
10. pleit, vooruitlopend op mogelijke toekomstige interparlementaire akkoorden, voor nauwere betrekkingen tussen het EP en de nationale parlementen op het gebied van het GBVB/EVDB door op gezette tijden via zijn Commissie buitenlandse zaken een gezamenlijke parlementaire commissie bijeen te roepen, bestaande uit de voorzitters van de commissies voor buitenlandse zaken en defensie van de parlementen van de lidstaten en de kandidaat-landen, het Europees Parlement alsmede andere leden van de diverse commissies, op basis van gelijke vertegenwoordiging van het EP. De parlementen van de niet-EU-leden van de NAVO en de Parlementaire Assemblee van de NAVO zouden onder bepaalde voorwaarden als waarnemers hierbij kunnen worden betrokken. Daarentegen moet de Parlementaire Assemblee van de WEU worden ontbonden.

2 september 2003

ADVIES VAN DE BEGROTINGSCOMMISSIE

aan de Commissie institutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement over de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (ICG) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))

Rapporteur voor advies: Terence Wynn

PROCEDUREVERLOOP

De Begrotingscommissie benoemde op haar vergadering van 10 juli 2003 Terence Wynn tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergadering van 1 september 2003.

Op dezelfde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Terence Wynn (voorzitter), Reimer Böge, Anne Elisabet Jensen en Franz Turchi (ondervoorzitters), Terence Wynn (rapporteur voor advies), Kathalijne Maria Buitenweg, Den Dover, James E.M. Elles, Anne-Karin Glase (verving Ioannis Averoff), Catherine Guy-Quint, Wolfgang Ilgenfritz, Wilfried Kuckelkorn, Jan Mulder, Joaquim Píscarreta, Giovanni Pittella, Paul Rübige (verving Markus Ferber), Esko Olavi Seppänen (verving Chantal Cauquil), Per Stenmarck, Rijk van Dam (verving Michel Raymond), Kyösti Tapio Virrankoski, Ralf Walter en Brigitte Wenzel-Perillo.

CONCLUSIES

De Begrotingscommissie verzoekt de ten principale bevoegde Commissie institutionele zaken onderstaande punten in haar ontwerpresolutie op te nemen:

Begrotingsaspecten

1. onderstreept dat de constructieve samenwerking tussen de Begrotingscommissie en de vertegenwoordigers van het EP in het praesidium van de Conventie heeft bewerkstelligd dat het oorspronkelijke standpunt van de Conventie met betrekking tot begrotingskwesties is verbeterd,
2. is van mening dat de beginselen die in deel I van de ontwerpgrondwet worden genoemd, in het algemeen zorgen voor handhaving van het evenwicht zoals dit door het bestaande Verdrag aan het Parlement als tak van de begrotingsautoriteit wordt toegekend, teneinde democratische controle van de EU-uitgaven te waarborgen; is van oordeel dat de procedure voor het meerjarig financieel kader waarin artikel III-308 voorziet, geen afbreuk mag doen aan de betrokkenheid van het EP bij de goedkeuring van de financiële vooruitzichten; is verder van oordeel dat er enige vooruitgang is geboekt, met name wat betreft de classificatie van de uitgaven, de vereenvoudiging van de begrotingsprocedure en de verheffing van het Financieel Reglement tot Gemeenschapsrecht;
3. wijst er evenwel op dat de inhoud van deel III van de ontwerpgrondwet had kunnen worden verbeterd teneinde meer duidelijkheid en transparantie in de tekst aan te brengen; vestigt met name de aandacht op de volgende punten:

Het financieel kader

- er dient een verwijzing naar het flexibiliteitsmechanisme te worden opgenomen om rekening te kunnen houden met onvoorziene omstandigheden en ter compensatie van de nieuwe rigiditeit in het herzieningsproces (deel III - artikel 308, lid 2);
- daarnaast dient er een duidelijke, formele verwijzing te komen naar de samenwerking die zich in de afgelopen tien jaar tussen het Parlement en de Raad heeft ontwikkeld (deel III - artikel 308, lid 5);

De begrotingsprocedure

- de ingekorte termijn voor de tweede lezing door het Parlement is onpraktisch en dient 45 dagen te blijven bedragen, ofwel dient de termijn van 21 dagen voor de verzoeningsprocedure te worden ingekort (deel III - artikel 310, lid 4);

- het Parlement dient het fundamentele recht te behouden om zijn amendementen in eerste lezing te bekrachtigen of te wijzigen, om te voorkomen dat het ten opzichte van de huidige situatie aanzienlijk aan bevoegdheden inboet (deel III, artikel 310, lid 8, 1ste deel);
- het Parlement dient tevens het recht te behouden om de oorspronkelijke ontwerpbegroting van de Raad te verwerpen, en niet alleen de gemeenschappelijke tekst die voortvloeit uit de verzoeningsprocedure (deel III, artikel 310, lid 8, 2de deel);

De eigen middelen

- de Conventie heeft de transparantie van het huidige systeem helaas niet kunnen verbeteren;
 - het Parlement zou met de bepalingen van de Raad akkoord moeten kunnen gaan door het plafond vast te stellen van de eigen middelen van de Unie; de details van deze regeling zouden via medebeslissing moeten worden vastgesteld;
4. beseft dat het merendeel van de overige verbeteringen tot doel heeft de tekst te verduidelijken zonder het evenwicht tussen de twee takken van de begrotingsautoriteit te wijzigen; is daarom voornemens om haar wensen in de context van de IGC te uiten, teneinde de resultaten van de Conventie aan te vullen en de uitgebreide Unie te voorzien van democratischere, transparantere en werkbaardere methodes voor haar inkomsten en uitgaven;
 5. is zich ervan bewust dat de meeste overige verbeteringen een verduidelijking van de tekst beogen, zodat het evenwicht van de begrotingsbevoegdheid daadwerkelijk te wijzigen; is derhalve vastberaden zijn eisen in het kader van de IGC te formuleren als aanvulling op het resultaat van de Conventie en om de uitgebreide Unie democratischer, transparantere en werkbaardere methoden aan de hand te doen om haar inkomsten en uitgaven vast te stellen.

8 september 2003

ADVIES VAN DE COMMISSIE BEGROTINGSCONTROLE

aan de Commissie constitutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement inzake de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))

Rapporteur voor advies: Diemut R. Theato

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie begrotingscontrole benoemde op haar vergadering van 30 juni 2003 Diemut R. Theato tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergadering van 8 september 2003.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 12 stemmen voor en 1 tegen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Diemut R. Theato (voorzitter en rapporteur voor advies), Paulo Casaca (ondervoorzitter), María Antonia Avilés Perea, Juan José Bayona de Perogordo, Rijk van Dam, Michiel van Hulst, Helmut Kuhne, Brigitte Langenhagen, John Joseph McCartin (vervang Gabriele Stauner), Heide Rühle (vervang Bart Staes), Francisca Sauquillo Pérez del Arco (vervang Herbert Bösch), Michel Ange Scarbonchi en Ole Sorensen.

BEKNOPTE MOTIVERING

De Commissie begrotingscontrole vindt het ontwerpverdrag weliswaar een verbetering ten opzichte van de bestaande verdragen maar zou graag zien dat nadere invulling wordt gegeven aan de volgende twee elementen die zij van essentieel belang acht:

- als begrotingsautoriteit is het Parlement bevoegd om de uitvoering van de begroting te controleren; dit zou moeten staan onder de budgettaire en financiële beginselen zodat de burger meteen weet dat deze democratische controle bestaat;
- het Parlement draagt ook bij aan de bestrijding van fraude ten koste van de communautaire begroting; het heeft bij herhaling gepleit voor de instelling van een Europese procureur ter bestrijding van grensoverschrijdende fraude die indruist tegen de financiële belangen van de Europese Unie; in Afdeling 3 (Justitiële samenwerking in strafzaken) wordt in lid 1 van artikel III-170 erin voorzien dat de Raad (met eenparigheid van stemmen en na instemming van het Parlement) een Europese wet kan aannemen tot oprichting van een Europees parket, op grond van Eurojust.

CONCLUSIES

De Commissie begrotingscontrole verzoekt de ten principale bevoegde Commissie constitutionele zaken onderstaande punten in haar ontwerpresolutie te verwerken:

Tekortkomingen in de ontwerpgrondwet

1. Titel IV: De instellingen van de Unie
 2. Dit institutioneel kader omvat:
 - Het Europees Parlement,
 - De Europese Raad,
 - De Raad van Ministers,
 - De Europese Commissie,
 - Het Hof van Justitie,
 - De Rekenkamer

Aspecten die verder gevolgd moeten worden

Artikel 30: De Rekenkamer

2. de Rekenkamer onderzoekt de rekeningen van alle ontvangsten en uitgaven van de Unie en **controleert** of **er** een goed financieel beheer **wordt** gevoerd;
3. Aan artikel I-55 van Titel VII (Financiën van de Unie) van de ontwerpgrondwet toevoegen:

Het Europees Parlement verleent op aanbeveling van de Raad kwijting aan de Europese instellingen en agentschappen voor de uitvoering van de begroting;

Justitiële samenwerking in strafzaken

4. Ook de geest van het amendement van de delegatie van het Europees Parlement in de conventie met betrekking tot artikel III-175 in overweging worden genomen:
1. Ter bestrijding van ernstige misdaden met een grensoverschrijdende dimensie alsmede van illegale activiteiten die indruisen tegen de belangen van de Unie **nemen het Europees Parlement en de Raad in overeenstemming met de wetgevingsprocedure** een Europese wet **aan** tot oprichting van een Europees parket op grond van Eurojust.
 2. Het Europees parket is verantwoordelijk voor onderzoek, vervolging en berechting, waar nodig in verbinding met Europol, van de daders en medeplichtigen van ernstige misdaden in meer dan één lidstaat en van misdrijven tegen de financiële belangen van de Unie, zoals bepaald in de Europese wet als bedoeld in lid 1. Het treedt op als openbaar aanklager in de rechtbanken van de lidstaten die bevoegd zijn voor dergelijke misdrijven.
- De verantwoordelijkheden van het Europees parket kunnen door de Raad met eenparigheid van stemmen worden uitgebreid tot andere misdaden en misdrijven.***
3. In de in lid 1 genoemde wet worden de volgende elementen vastgelegd: de algemene regels die van toepassing zijn op het Europees parket, de voorwaarden waaronder het functioneert, de procedurele regels voor zijn activiteiten en voor de toelaatbaarheid van bewijsmateriaal en de regels voor de gerechtelijke toetsing van procedurele maatregelen die bij de uitoefening van zijn taken zijn genomen.

Uitvoering van de begroting en kwijting

Artikel III-315

5. Op aanbeveling van de Raad van Ministers verleent het Europees Parlement aan de **Europese instellingen en agentschappen** kwijting voor de uitvoering van de begroting. Te dien einde onderzoekt het, na de Raad van Ministers, de rekeningen, de financiële balans en het evaluatieverslag genoemd in artikel III-314, het jaarverslag van de Rekenkamer tezamen met de antwoorden van de gecontroleerde instellingen op de opmerkingen van de Rekenkamer, de in artikel III-290, lid 1, tweede alinea, genoemde verklaring, alsmede de relevante speciale verslagen van de Rekenkamer.
6. Alvorens kwijting te verlenen aan de **instellingen en agentschappen**, of voor enig ander doel in verband met de uitoefening van hun bevoegdheden inzake de uitvoering van de begroting, kan het Europees Parlement **een vertegenwoordiger van de instellingen of agentschappen** verzoeken verantwoording af te leggen terzake van de uitvoering van de uitgaven of de werking van de financiële controlestelsels. De **instellingen en agentschappen** verstrekken het Europees Parlement op verzoek alle nodige inlichtingen.

2 september 2003

**ADVIES VAN DE COMMISSIE VRIJHEDEN EN RECHTEN VAN DE BURGER,
JUSTITIE EN BINNENLANDSE ZAKEN**

aan de Commissie constitutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement over de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))

Rapporteur voor advies: Elena Ornella Paciotti

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken benoemde op haar vergadering van 9 juli 2003 Elena Ornella Paciotti tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 10 juli en 1 september 2003.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Giacomo Santini (waarnemend voorzitter), Elena Ornella Paciotti (rapporteur voor advies), Giuseppe Brienza, Marco Cappato (verving Mario Borghezio), Carlos Coelho, Giuseppe Di Lello Finuoli, Monica Frassoni (verving Alima Boumediene-Thiery), Adeline Hazan, Pierre Jonckheer, Margot Keßler, Eva Klant, Baroness Ludford, Bernd Posselt, Martine Roure, Heide Rühle, Ole Sørensen (verving Francesco Rutelli), Anna Terrón i Cusí, Maurizio Turco en Christian Ulrik von Boetticher.

BEKNOPTE MOTIVERING

De Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken had in haar advies van 11 april 2001 o.a. om het volgende verzocht:

- a. volledige opnemng van het Handvest van de grondrechten van de EU in de Verdragen om hieraan een juridisch bindend karakter te geven en het burgerschap van de Unie te bekrachtigen;
- b. een aanzienlijke vereenvoudiging van het regelgevings- en institutionele kader door de justitiële en politieële samenwerking in strafzaken samen met de justitiële samenwerking in burgerzaken en de maatregelen in verband met het verkeer van personen in het communautaire kader te integreren;
- c. versterking van de democratische methode en van de doeltreffendheid van de besluitvormingsprocedures door over te stappen op toepassing van de medebeslissingsprocedure en het stemmen bij gekwalificeerde meerderheid bij alle maatregelen in verband met de totstandbrenging van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid;
- d. volledige toepassing in de Europese Unie van de beginselen van de rechtsstaat (artikel 6 van het EU-Verdrag) door middel van:
 - erkenning van de volledige jurisdictie van het Hof van Justitie voor alle maatregelen in verband met de totstandbrenging van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid;
 - toekenning aan elke natuurlijke of rechtspersoon van het recht om bij het Hof van Justitie beroep in te stellen in geval van schending van zijn grondrechten als gevolg van besluiten van de instellingen of organen van de Unie;
 - invoering van adequate gerechtelijke garanties voor de activiteiten van het toekomstige Europese Openbaar Ministerie, dat bevoegd is vervolging in te stellen ter bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap of in andere gevallen waarin de Verdragen voorzien;
 - toekenning aan de in artikel 286 van het EG-Verdrag bedoelde instantie alsmede aan de Europese Ombudsman van het recht om zich in het kader van de hun toegekende bevoegdheden tot het Hof te wenden;
- e. het afzien door de lidstaten van hun initiatiefrecht, of in ieder geval zo weinig mogelijk gebruikmaking ervan om wildgroei van onafhankelijke initiatieven tegen te gaan;
- f. vaststelling van gemeenschappelijke Europese beginselen inzake immigratie, asielmaatregelen en de bescherming van ontheemden en vluchtelingen;
- g. integratie van EUROPOL in het institutionele kader van de Unie, zodat waarborgen kunnen worden geschapen voor een adequate controle door het Europees Parlement en een

rechterlijke toetsing door het Hof van Justitie.

Het Europees Parlement heeft bovenstaande verlangens grotendeels overgenomen in zijn resolutie van 29 november 2001.

CONCLUSIES

De Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie constitutionele zaken onderstaande punten in haar ontwerp-resolutie op te nemen:

1. is ingenomen met de grote vorderingen die in het ontwerp-verdrag gemaakt zijn met de totstandbrenging van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid; het ontwerp boekt juist in deze sector de beste resultaten en stelt een supranationale juridische ruimte in die de grondrechten van de Europese burgers daadwerkelijk kan waarborgen;
2. betuigt zijn instemming met de bepalingen die de doorzichtigheid van het wetgevingsproces van de Unie vergroten en die de democratische participatie in de Unie bevorderen, met name de bepalingen inzake het initiatiefrecht van de burgers; betreurt evenwel dat in titel VI ("Het democratisch leven van de Unie") alleen gewag wordt gemaakt van de "burgers" van de Unie, en niet van degenen die al langere tijd op wettige wijze in de Unie verblijven, en dat de grondwet niet op zijn minst ook voorziet in erkenning van het recht voor maatschappelijke organisaties en sociale partners om te worden geraadpleegd over de sectoren waarin zij actief zijn;
3. betreurt dat de Commissie niet als enige over het initiatiefrecht beschikt en is van mening dat het feit dat zij dit recht met een vierde van de lidstaten moet delen kan leiden tot een wildgroei van nauwelijks consistente initiatieven; is voorts van mening dat de bepalingen inzake de samenwerking tussen de nationale parlementen en het Europees Parlement ertoe bijdragen de integratie tussen nationaal en Europees niveau bij de totstandbrenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid te versterken;
4. stelt vast dat de door het Europees Parlement geformuleerde verlangens bijna allemaal zijn ingewilligd en met name:
 - a) dat het Handvest van de grondrechten volledig is opgenomen in de ontwerp-grondwet, zij het dat er enige onnodige zinnen aan zijn toegevoegd die weinig juridische waarde hebben;
 - b) dat het institutionele en regelgevingskader aanzienlijk is vereenvoudigd, de besluitvormingsprocedures van de Unie tot het allernodigste zijn teruggebracht, en de desbetreffende juridische instrumenten zijn vastgesteld;

c) dat de communautaire methode is uitgebreid tot de gerechtelijke en politieke samenwerking in strafzaken; dat men bijgevolg is overgegaan tot de medebeslissingsprocedure en de stemming met gekwalificeerde meerderheid voor een groot deel van de maatregelen die betrekking hebben op de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid;

d) dat de jurisdictie van het Hof van Justitie is erkend ten aanzien van alle maatregelen die betrekking hebben op de toepassing van het recht van de Unie en dat het recht om beroep in stellen bij het Hof van Justitie wegens schending van de door de Unie erkende grondrechten, is uitgebreid;

e) dat het beleid inzake immigratie, asiel, controle aan de grenzen en visa een gemeenschappelijk beleid is geworden en dat het beginsel van solidariteit en billijke verdeling van de verantwoordelijkheden in de grondwet als basisregel is opgenomen;

f) dat Europol en Eurojust volledig zijn geïntegreerd in het institutionele kader van de Unie teneinde de naleving van het Handvest van de grondrechten, het gerechtelijke toezicht door het Hof van Justitie en de parlementaire controle te waarborgen;

g) dat de rechtsgrondslag is vastgesteld voor de instelling van een Europees openbaar aanklager voor de bestrijding van de ernstigste vormen van criminaliteit en fraude jegens de Gemeenschap.

5. betreurt echter dat er nog steeds beperkingen bestaan ten aanzien van de volledige aanvaarding van de medebeslissingsprocedure en het stemmen met gekwalificeerde meerderheid voor alle maatregelen die betrekking hebben op de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid; betreurt met name dat bij stemmingen nog steeds wordt vastgehouden aan de unanimiteitsregel - die in een Unie met 25 lidstaten zonder meer een verlamdend effect zal teweegbrengen - voor de instelling van het ambt van openbaar aanklager (artikel III-175), voor de justitiële samenwerking op het gebied van het familierecht (artikel III-170), voor het vaststellen van de nieuwe sectoren voor justitiële samenwerking op strafrechtelijk gebied (artikel III-172) en voor de invoering van andere instrumenten voor justitiële samenwerking in de strafrechtelijke sfeer (artikel III-171) en voor politieke samenwerking (artikelen III-176 en III-178).
6. betreurt dat de bevoegdheden van het Hof van Justitie zijn beperkt, met name waar het de toegankelijkheid van het Hof voor de burgers betreft.

2 september 2003

ADVIES VAN DE ECONOMISCHE EN MONETAIRE COMMISSIE

aan de Commissie constitutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement inzake de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(INI))

Rapporteur voor advies: Christa Randzio-Plath

PROCEDUREVERLOOP

De Economische en Monetaire Commissie benoemde op haar vergadering van 2 juli 2003 Christa Randzio-Plath tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 8 juli en 2 september 2003.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 39 stemmen voor bij 3 onthoudingen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Christa Randzio-Plath (voorzitter en rapporteur voor advies), Philippe A.R. Herzog en John Purvis (ondervoorzitters), Pervenche Berès, Roberto Felice Bigliardo, Hans Blokland, Jean-Louis Bourlanges (verving Brice Hortefeux), Renato Brunetta, Richard Corbett (verving David W. Martin), Benedetto Della Vedova, Bert Doorn (verving Mónica Ridruejo), Manuel António dos Santos (verving Helena Torres Marques), Harald Ettl (verving Hans Udo Bullmann), Jonathan Evans, Ingo Friedrich, Carles-Alfred Gasòliba i Böhm, Robert Goebbels, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Mary Honeyball, Christopher Huhne, Othmar Karas, Christoph Werner Konrad, Wilfried Kuckelkorn (verving een nog te benoemen lid), Werner Langen (verving Hans-Peter Mayer), Alain Lipietz, Astrid Lulling, Thomas Mann (verving Ioannis Marinos), Helmuth Markov (verving Armonia Bordes), Peter Michael Mombaur (Piia-Noora Kauppi), Gérard Onesta (verving Miquel Mayol i Raynal overeenkomstig artikel 153, lid 2, Ioannis Patakis, Fernando Pérez Royo, José Javier Pomés Ruiz (verving José Manuel García-Margallo y Marfil), Alexander Radwan, Bernhard Rapkay, Karin Riis-Jørgensen, Olle Schmidt, Peter William Skinner, Charles Tannock (verving Generoso Andria), Bruno Trentin, Ieke van den Burg (verving Giorgos Katiforis) en Theresa Villiers.

CONCLUSIES

De Economische en Monetaire Commissie verzoekt de ten principale bevoegde Commissie constitutionele zaken onderstaande punten in haar ontwerp-resolutie op te nemen:

Het ontwerpverdrag en de Lamfalussy-procedure

1. herinnert eraan dat het Europees Parlement een aantal voorwaarden heeft gesteld voor het verlenen van zijn instemming met de Lamfalussy-procedure; is daarom ingenomen met artikel I-35, omdat het correspondeert met de door het Parlement gestelde eisen; is echter van mening dat er een betere afbakening moet komen tussen de artikelen I-35 en I-36, opdat duidelijk wordt gemaakt dat de wetgeving van niveau II binnen het Lamfalussy-kader moet worden beschouwd als gedelegeerde regelgeving; is van oordeel dat het noodzakelijk is vóór de inwerkingtreding van het Verdrag een interinstitutioneel akkoord te sluiten, teneinde een duidelijk kader vast te stellen voor de toepassing van de twee artikelen en zorg te dragen voor een goede overgang van het huidige comitologiesysteem, met name om te verzekeren dat het *acquis* van niveau II op een adequate wijze naar het nieuwe systeem wordt overgedragen;

Deel III

2. is ingenomen met de enorme vooruitgang die is geboekt met betrekking tot de uitbreiding van het aantal terreinen van de wetgevende bevoegdheden waarvoor de medebeslissingsprocedure geldt, maar herinnert eraan dat een groot aantal van de belangrijkste vormen van Europees beleid nog steeds onder de raadplegingsprocedure vallen, met name voor wat betreft kapitaal en betalingen (III-43, lid 3), maatregelen met betrekking tot het kapitaal- en betalingsverkeer in verband met de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, terrorisme en mensensmokkel, mededingingsbeleid (III-49 en III-55), belastingen (III-59, lid 1, III-59, lid 2 en III-60), onderlinge aanpassing van de wetgevingen (III-61), en monetair beleid (III-75, lid 2 en III-90, lid 2); is van mening dat de medebeslissingsprocedure ook tot die terreinen moet worden uitgebreid; betreurt met name dat voor wat betreft de artikelen III-71, 72 en 75 wordt overgestapt van de samenwerkingsprocedure op raadpleging van het Europees Parlement;
3. dringt aan op toepassing van de medebeslissingsprocedure op het gebied van het mededingingsbeleid voorzover het gaat om wetgeving; dringt bovendien aan op toepassing van de medebeslissingsprocedure op het gebied van belastingen, voorzover een en ander rechtstreeks relevantie heeft voor de interne markt;
4. merkt op dat er nog steeds een aantal terreinen zijn waar de Raad of de Commissie Europese verordeningen en besluiten kunnen vaststellen zonder dat is voorzien in raadpleging van het Europees Parlement, bijvoorbeeld de totstandbrenging van de interne markt (III-11, lid 3), het vrije verkeer van werknemers (III-15, lid 3, onder d), de douane-unie (III-36), kapitaal en betalingen (III-45) en mededingingsbeleid (III-52, lid 3 en III-53, lid 3, onder e); wijst erop dat op basis van deze artikelen genomen besluiten aanzienlijke economische gevolgen kunnen hebben en dat derhalve het Parlement op zijn minst dient te worden geraadpleegd;

5. is van mening dat de instelling van een ministerschap van economische zaken naar het voorbeeld van het al ingestelde ministerschap van buitenlandse zaken de Unie en met name de eurozone in staat zou hebben gesteld om de kwalitatieve sprong voorwaarts te maken die zo noodzakelijk is, wil men bereiken dat de economische Unie zij aan zij met de Monetaire Unie functioneert en Europa de beschikking krijgt over de middelen die nodig zijn om de strategie van Lissabon ten uitvoer te leggen;
6. betreurt dat in artikel III.85 voor wat betreft de globale richtsnoeren voor het economisch beleid door de Conventie niet dezelfde bepalingen zijn opgenomen als die welke zijn voorgesteld ter waarborging van de positie van de euro in het internationaal monetair stelsel, en dan vooral met een bevoegdheid voor de Commissie om voorstellen in te dienen;

Protocol inzake de Eurogroep

7. is van mening dat het voorgestelde protocol onnodig is, omdat de groep reeds op informele basis bijeenkomt; dringt erop aan één vertegenwoordiger van de eurozone aan te wijzen om te verzekeren dat de eurogroep doeltreffend kan functioneren teneinde te komen tot een betere coördinatie van het economisch en het werkgelegenheidsbeleid; dringt aan op indiening van een voorstel betreffende de wijze waarop deze institutionele rol het beste kan worden ingevuld, waarbij één mogelijkheid erin bestaat om deze rol een officieel karakter te geven in de persoon van een vice-voorzitter van de Commissie, die dan tegelijkertijd als commissaris bevoegd zou moeten zijn voor economische en monetaire zaken, en die de bevoegdheid krijgt om op te treden als vertegenwoordiger van de eurozone; is van oordeel dat een desbetreffende bepaling moet worden opgenomen in het toekomstige constitutionele Verdrag;
8. is ingenomen met het feit dat in de ontwerpgrondwet is bepaald dat alleen de lidstaten van de eurozone stemrecht hebben met betrekking tot de goedkeuring van het eurozone-gedeelte van de GREB; betreurt evenwel dat deze bepaling niet is uitgebreid tot alle maatregelen betreffende het multilaterale toezicht van de lidstaten op de eurozone, alsmede op alle maatregelen betreffende buitensporige overheidstekorten; wenst dat deze beperking van het stemrecht tot uitsluitend de lidstaten van de eurozone ook geldt voor het besluit om een nieuwe lidstaat tot de eurozone te doen toetreden;
9. dringt aan op opneming in het Verdrag van een "machtigingsclausule", die een rechtsgrondslag vormt voor prudentieel toezicht op grote paneuropese financiële instellingen op Europees niveau, hetzij door een wijziging van artikel 105, lid 6 van het EG-Verdrag of door opneming van een nieuw hoofdstuk dat de mogelijkheid moet bieden voor de eventuele toekomstige oprichting van een of meerdere Europese toezichthoudende instanties voor financiële diensten;

2 september 2003

ADVIES VAN DE COMMISSIE JURIDISCHE ZAKEN EN INTERNE MARKT

aan de Commissie constitutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement inzake de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(INI))

Rapporteur voor advies: Willi Rothley

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie juridische zaken en interne markt benoemde op haar vergadering van 17 juni 2003 Willi Rothley tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 8 juli en 1 september 2003.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 21 stemmen voor bij 1 onthouding haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Giuseppe Gargani (voorzitter), Willi Rothley (ondervoorzitter en rapporteur voor advies), Ioannis Koukiadis (ondervoorzitter), Ward Beysen, Bert Doorn, Raina A. Mercedes Echerer (verving Ulla Maija Aaltonen), Janelly Fourtou, Marie-Françoise Garaud, Evelyne Gebhardt, José María Gil-Robles Gil-Delgado (als co-rapporteur van de commissie ten principale, zonder aan de stemming deel te nemen), Malcolm Harbour, Lord Inglewood, Hans Karlsson (verving Maria Berger), Piia-Noora Kauppi (verving Kurt Lechner), Klaus-Heiner Lehne, Sir Neil MacCormick, Manuel Medina Ortega, Anne-Marie Schaffner, Astrid Thors (verving Toine Manders), Marianne L.P. Thyssen, Diana Wallis en Joachim Wuermeling.

BEKNOPTE MOTIVERING

Tijdens de gedachtewisselingen in de commissie over de werkdocumenten van de rapporteur met betrekking tot de Conventie¹ is gebleken dat er ruime steun bestaat voor de volgende punten:

1. De Conventie heeft zich niet ingelaten met de vragen tot wijziging van het primair recht die in het kader van de goedkeuring van het Statuut van de leden² moeten worden opgelost. De nu bijeen te roepen intergouvernementele conferentie biedt evenwel de gelegenheid de artikelen 8, 9 en 10 van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten en artikel 4, leden 1 en 2 van de Akte betreffende de verkiezing van de leden in het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen te schrappen zodat het Statuut van de leden na goedkeuring door de Raad integraal samen met de grondwet van de Unie in werking kan treden.
2. Individuele rechtsbescherming

Bij de Europese rechtscolleges kan een natuurlijke of rechtspersoon alleen beroep instellen tot nietigverklaring van besluiten van de Gemeenschap als deze besluiten hem *rechtstreeks en individueel raken* (artikel 230, lid 4 van het EG-Verdrag). Aan deze voorwaarde, namelijk dat een besluit hem *individueel moet raken*, is volgens de jurisprudentie van het Hof voldaan wanneer "*de betrokken handeling (hier: een verordening) een natuurlijke of rechtspersoon treft uit hoofde van zekere bijzondere hoedanigheden of van een feitelijke situatie welke hem ten opzichte van ieder ander karakteriseert en hem derhalve individualiseert op soortgelijke wijze als een geadresseerde*", met andere woorden wanneer de handeling voor de geadresseerde een beschikkend karakter heeft³.

Deze restrictieve interpretatie wordt veelal *een bedenkelijke leemte in het rechtsbeschermingssysteem uit hoofde van het EG-Verdrag* genoemd⁴.

Het is tegenwoordig niet langer een omstreden kwestie dat ook in deze gevallen rechtsbescherming moet worden gewaarborgd.

Artikel I-28, lid 1, tweede alinea van de ontwerpgrondwet van de Conventie bepaalt het volgende:

"De lidstaten voorzien in de nodige rechtsmiddelen om effectieve rechtsbescherming op het gebied van het recht van de Unie te waarborgen."

Het is bijgevolg de taak van de lidstaten te voorzien in een stelsel van rechtsmiddelen en procedures waarmee de naleving van het recht via daadwerkelijke rechtsbescherming kan

¹ - Werkdocument over de in het kader van de Conventie na te streven vernieuwingen betreffende het Hof van Justitie. Deel 1: Ambtsperiode en benoeming van de rechters, toetreding van de Unie tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, rechtsbescherming ten aanzien van maatregelen van agentschappen (PE 327.258); Deel 2: Benaming van de rechtscolleges en individuele rechtsbescherming (PE 327.258);

- Werkdocument over in het kader van de Conventie na te streven hervormingen van het Statuut van de leden (PE 327.260).

² Notulen van de vergadering van 4 juni 2003, door het Parlement aangenomen teksten, P5_TA-PROV(2003)0241, met name paragraaf 3 van de resolutie.

³ Arrest van het Hof van Justitie van 25.7.2002, zaak C-50/00 P, Jurispr. 2002, I-6719 (punt 36).

⁴ Conclusie in de zaak C-50/00 P, Jurispr. 2002, I-6681 (punt 2).

worden gewaarborgd. Dit moet bij de goedkeuring van het verdrag uitdrukkelijk in een protocolverklaring worden gepreciseerd.

CONCLUSIES

De Commissie juridische zaken en interne markt verzoekt de ten principale bevoegde Commissie constitutionele zaken onderstaande punten in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. Paragraaf 23 bis (nieuw)

- is van oordeel dat de intergouvernementele conferentie de artikelen 8, 9 en 10 van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen alsook artikel 4, leden 1 en 2 van de Akte betreffende de verkiezing van de leden in het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen moet afschaffen van zodra het door het Europees Parlement op 4 juni 2003 goedgekeurde statuut van de leden in werking treedt;

2. Paragraaf 23 ter (nieuw)

- is van oordeel dat de bepaling van artikel I-28, lid 1, tweede alinea van de ontwerpgrondwet moet worden aangevuld met een in de notulen op te nemen verklaring waarin de lidstaten hun intentie te kennen geven om te voorzien in een stelsel van rechtsmiddelen en procedures waarmee de naleving van het recht voor algemeen geldende rechtshandelingen van de Unie via daadwerkelijke rechtsbescherming kan worden gewaarborgd.

8 september 2003

ADVIES VAN DE COMMISSIE INDUSTRIE, EXTERNE HANDEL, ONDERZOEK EN ENERGIE

aan de Commissie constitutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement inzake de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))

Rapporteur voor advies: Luis Berenguer Fuster

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie benoemde op haar vergadering van 10 juli 2003 Luis Berenguer Fuster tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 25 augustus en 8 september 2003.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 25 stemmen voor en 1 tegen bij 0 onthoudingen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Willy C.E.H. De Clercq (waarnemend voorzitter), Gordon J. Adam (verving Luis Berenguer Fuster), Sir Robert Atkins, Ward Beysen (verving Marco Cappato), Gérard Caudron, Giles Bryan Chichester, Dorette Corbey (verving Massimo Carraro), Norbert Glante, Alfred Gomolka (verving Guido Bodrato), Michel Hansenne, Roger Helmer (verving Concepció Ferrer), Hans Karlsson, Dimitrios Koulourianos (verving Konstantinos Alyssandrakis), Peter Liese (verving Bashir Khanbhai), Rolf Linkohr, Hans-Peter Martin (verving Harlem Désir), Bill Newton Dunn (verving Nicholas Clegg), Angelika Niebler, Paolo Pastorelli, Samuli Pohjamo (verving Colette Flesch), John Purvis, Bernhard Rapkay (verving Erika Mann), Imelda Mary Read, Esko Olavi Seppänen, Alejo Vidal-Quadras Roca, Olga Zrihen Zaari.

CONCLUSIES

De voorzitter van de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie stelt voor dat onderstaande punten, na door de commissie te zijn goedgekeurd en eventueel te zijn gewijzigd, worden opgenomen in de ontwerpresolutie van de ten principale bevoegde commissie:

Gemeenschappelijk handelsbeleid (GHB)

1. verzoekt de komende Intergouvernementele Conferentie zich moet buigen over de verbetering van het concurrentievermogen van de Europese Unie als basis voor de ontwikkeling van de groei en meer werkgelegenheid, hetgeen zal leiden tot een hoger welvaarts- en welzijnsniveau voor alle Europeanen.
2. uit zijn voldoening over een aantal door de Conventie voorgestelde wijzigingen op de bestaande EG-Verdragsartikelen over het GHB, met name
 - a) het feit dat het GHB onder de exclusieve bevoegdheid van de Unie valt, hetgeen gelijke participatie van alle instellingen van de Unie in de besluitvorming en tenuitvoerlegging van dit beleid van de Unie impliceert,
 - b) toepassing van de wetgevingsprocedure (d.w.z. besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen en medebeslissing van het Europees Parlement) op autonome wetgevingsvoorstellen ter uitvoering van het GHB,
 - c) opnemng van rechtstreekse buitenlandse investeringen onder het GHB en van handelsakkoorden inzake de handel in diensten en handelsaspecten van intellectuele eigendom in autonome voorstellen,
 - d) het feit dat het GHB ten uitvoer zal worden gelegd op basis van de beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de Unie;
3. wijst met bezorgdheid op de handhaving van een aantal, met internationale handelsakkoorden samenhangende bepalingen in het Verdrag van Nice, die niet mogen worden gewijzigd om te vermijden dat door handelsonderhandelingen problemen ontstaan voor de interne voorschriften van de EU op de onderstaande gebieden:
 - a) handhaving van de unanimiteitsregel bij de onderhandelingen over en de sluiting van overeenkomsten betreffende het verkeer van personen en de handelsaspecten van intellectuele eigendom alsmede culturele en audiovisuele diensten,
 - b) handhaving van uitzonderingen op de onder de exclusieve bevoegdheid van de Unie vallende akkoorden betreffende de handel in culturele en audiovisuele diensten, diensten op onderwijsgebied, sociaal gebied en op het vlak van de volksgezondheid, welke onder de gedeelde bevoegdheid vallen en ten aanzien waarvan bijgevolg ratificatie door tenminste 26 organen (d.w.z. lidstaten en Europees Parlement) nodig is,
 - c) de mogelijke uitsluiting van het EP van enige juridische participatie op deze controversiële gebieden van besluitvorming, waardoor het EP als instelling van de Unie gedegradeerd wordt tot een intergouvernementeel raadgevend comité bij gewone verslaglegging door de Commissie aan beide instellingen;

Internationale overeenkomsten betreffende het GHB

4. is ingenomen met de erkenning, door de Conventie, van de exclusieve bevoegdheid van de

Unie op gebieden waarop zij expliciete bevoegdheid tot extern optreden bezit (zoals GHB, monetair beleid, onderzoek, milieu, ontwikkelingssamenwerking, enz.), maar ook impliciete bevoegdheid, indien de sluiting van een overeenkomst noodzakelijk is om een doelstelling van de Unie te realiseren;

5. is echter bevreemd over het procedurele artikel van de Conventie (art. III-227), dat onduidelijk, ingewikkeld en mogelijk in strijd is met deel I van het door de Europese Raad van Thessaloniki goedgekeurde constitutioneel verdrag; verzoekt de komende IGC ten aanzien van het GHB duidelijk te maken
 - a) of goedkeuring (instemming) door het EP, geregeld bij artikel III-227, lid 7, onder e), alleen voorgeschreven is bij autonome wetsvoorstellen of ook bij andere voorstellen als bedoeld in artikel III-217, lid 4,
 - b) of het doen van beroep op het onverlet blijven van de "bijzondere bepalingen" in het desbetreffende procedurele artikel over het GHB (waarnaar wordt verwezen in artikel III-227, lid 1), namelijk eenparigheid van stemmen in de Raad voor een groot aantal beleidsterreinen, al dan niet verenigbaar is met de aan het EP toegekende raadplegingsprocedure ingevolge artikel III-227, lid 7, tweede alinea,
 - c) of bij horizontale overeenkomsten (inzake b.v. concurrentie, overheidsopdrachten, handel in niet-organische producten) goedkeuring door het EP nodig is of dat er sprake is van eenvoudige raadpleging;
6. is van oordeel dat er op gebieden als onderzoek en technologische ontwikkeling en ruimte, of ontwikkelingssamenwerking, waarop gedeelde bevoegdheid bestaat, maar waarop ook de wetgevingsprocedure (medebeslissing en besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen) van toepassing is, duidelijkheid dient te bestaan over de vraag of het EP vóór de sluiting van een overeenkomst al dan niet goedkeuring (instemming) moet verlenen;
7. is van mening dat de bepaling in artikel III-227, lid 11, dat "het Europees Parlement ... in iedere fase van de procedure onverwijld en ten volle op de hoogte [wordt] gebracht" een loze formulering is en het democratische manco op dit gevoelige gebied, dat democratische legitimiteit behoeft, nog groter maakt; verzoekt derhalve de komende IGC de rol van het EP in alle fases die tot de sluiting van een internationale overeenkomst leiden, concreet te definiëren;

Energie en Euratom-Verdrag

8. neemt nota van het voorstel van de Conventie in een energiebeleid van de Unie te voorzien, met een eigen rechtsgrondslag die medebeslissing en gekwalificeerde meerderheid van stemmen voorschrijft, dat tot de beleidsterreinen met gedeelde bevoegdheid behoort en dat gericht is op het waarborgen van een efficiënte werking van de energiemarkt en gegarandeerde energievoorziening bij bevordering van een efficiënt gebruik van energie en hernieuwbare energiebronnen;
9. is van oordeel dat het relevante artikel (art. III-157, lid 2, tweede alinea) wat werkingsfeer en toepassing betreft verduidelijkt moet worden, welk artikel de unanimiteitsregel voor besluiten in de Raad en EP-raadpleging ontleent aan het milieuhoofdstuk in het geval van een "keuze van een lidstaat tussen verschillende energiebronnen en de algemene structuur van zijn energievoorziening";

10. is van mening dat het energiebeleid steeds meer een afgeleid bestanddeel van het klimaatbeleid wordt, en verlangt daarom dat aan het klimaatbeleid een grondwettelijke status wordt gegeven door in artikel III-157 de volgende zinsnede op te nemen:

"1 d) de uitstoot van broeikasgassen overeenkomstig de vereisten van het klimaatbeleid te verminderen";

11. is nogal verbijsterd over de keuze van de Conventie om het Euratom-Verdrag, enigszins gewijzigd bij een protocol gehecht aan deel III van het constitutioneel verdrag, als afzonderlijk verdrag te handhaven; is van oordeel dat deze keuze van de Conventie niet in overeenstemming is met het standpunt van het EP van 13 april 2000, dat er "een nieuw geconsolideerd hoofdstuk in het EG-Verdrag [moet] worden opgenomen; met betrekking tot wetgeving op het gebied van kernenergie dient er een rol te zijn weggelegd voor het Parlement";

12. herhaalt zijn standpunt dat het Euratom-Verdrag

- a) met zijn intergouvernementele karakter wellicht niet strookt met de logica van de Conventie,
- b) met zijn eigen gemeenschappelijke douanetarief wellicht onverenigbaar is met de exclusieve bevoegdheid die de Unie op dit gebied bezit,
- c) qua eigen externe betrekkingen, niet verenigbaar is met het externe optreden van de Unie,
- d) met zijn eigen institutionele bepalingen en afzonderlijke acties en beleidsvormen ten aanzien van onderzoek en samenwerking wellicht niet verenigbaar is met de logica van het constitutioneel verdrag,
- e) ten aanzien van de onderhandelingen over en het sluiten van eigen internationale overeenkomsten, wellicht in strijd is met de procedure als verankerd in artikel III-227;

13. verzoekt de komende IGC opheldering te verschaffen over bovengenoemde valkuilen en de onderzoeksaspecten van het Euratom-Verdrag over te hevelen naar de desbetreffende afdeling van het constitutioneel verdrag;

Onderzoek en technologische ontwikkeling en ruimte

14. is erover voldaan dat de Conventie een nieuw artikel over een Europees ruimtebeleid (art. III-155) aan het huidige Verdrag heeft toegevoegd; is echter van mening dat de Conventie de kans voorbij heeft laten gaan de relevante artikelen te wijzigen en deze afdeling doeltreffender te formuleren, waarbij de logica van gedeelde bevoegdheid tot uitdrukking komt; is derhalve van oordeel dat de komende IGC zich met de volgende kwesties moet bezighouden:

- a) opneming van basisonderzoek,
- b) herziening, in het kader van de wetgevingsprocedure (d.w.z. medebeslissing en besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen), van het aan het Verdrag van Nice gehechte Protocol inzake de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) met als doel het onlangs ingestelde "Fonds voor onderzoek inzake kolen en

- staal" te koppelen aan het kaderprogramma,
- c) betere coördinatie van de specifieke programma's en het kaderprogramma, en voorstellen voor een nieuw mechanisme van stimulansen, zodat onderzoek dat met overheidsmiddelen wordt gefinancierd (EG-begroting) tot resultaten leidt in de vorm van industrieproducten;
15. verzoekt de komende IGC in het constitutioneel verdrag het concept van een Europese onderzoeksruimte op te nemen, met vrij verkeer van onderzoekers, wetenschappelijke kennis en technologieën, en de nodige middelen voor de invoering van een Europese onderzoeksruimte ter beschikking te stellen als aanvulling op de maatregelen waarin het meerjarenkaderprogramma voorziet;

Overige beleidsvormen

16. is erover voldaan dat sommige kwesties in verband met de werkingssfeer, middelen en procedure betreffende trans-Europese netwerken, economische, financiële en technische samenwerking met derde landen en industriebeleid door de Conventie zijn geregeld.

15 juli 2003

**ADVIES VAN DE COMMISSIE MILIEUBEHEER, VOLKSGEZONDHEID EN
CONSUMENTENBELEID**

aan de Commissie constitutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement inzake de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))

Rapporteur voor advies: Caroline F. Jackson

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid benoemde op haar vergadering van 8 juli 2003 Caroline F. Jackson tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergadering van 8 juli 2003.

Op dezelfde vergadering hechtte zij met 23 stemmen voor, 1 tegen bij 1 onthouding haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Alexander de Roo (waarnemend voorzitter), Mauro Nobilia en Guido Sacconi (ondervoorzitters), Jean-Louis Bernié, Hans Blokland, David Robert Bowe, John Bowis, Dorette Corbey, Robert Goodwill, Cristina Gutiérrez Cortines, Jutta D. Haug (verving Bernd Lange), Marie Anne Isler Béguin, Hedwig Keppelhoff-Wiechert (verving Marialiese Flemming), Eija-Riitta Anneli Korhola, Peter Liese, Jules Maaten, Minerva Melpomeni Malliori, Jorge Moreira da Silva, Rosemarie Müller, Ria G.H.C. Oomen-Ruijten, Dagmar Roth-Behrendt, María Sornosa Martínez, Astrid Thors, Peder Wachtmeister en Phillip Whitehead.

CONCLUSIES

De Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid verzoekt de ten principale bevoegde Commissie constitutionele zaken onderstaande punten in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. juicht het toe dat het beginsel van duurzame ontwikkeling alsmede het beginsel van integratie van milieuaspecten als doelstellingen van de Unie uiteindelijk weer in de ontwerpgrondwet zijn opgenomen, en steunt het voorstel van commissaris Wallström om een protocol betreffende duurzame ontwikkeling in de toekomstige grondwet op te nemen;
2. is van mening dat deel III van de ontwerpgrondwet betreffende het beleid van de Unie geactualiseerd moet worden en in overeenstemming moet worden gebracht met het beginsel van duurzame ontwikkeling, met name op het vlak van landbouw, cohesie, vervoer en handelsbeleid; wijst er bovendien op dat het van essentieel belang is dat alle milieumaatregelen, met inbegrip van die betreffende belastingen en het gebruik van land, vastgesteld worden bij meerderheid van stemmen in de Raad overeenkomstig de medebeslissingsprocedure (art. III-125, deel 2) om de EU in staat te stellen aan nieuwe uitdagingen op milieugebied het hoofd te bieden;
3. wijst op het belang van de verantwoordingsplicht van de EU-instellingen tegenover de EU-burger en op de noodzaak dat de burger en organisaties van burgers toegang hebben tot de Europese rechter, met name bij milieukwesties, overeenkomstig de Conventie van Arhus van de Economische Commissie van de VN voor Europa.

8 september 2003

ADVIES VAN DE COMMISSIE LANDBOUW EN PLATTELANDSONTWIKKELING

aan de Commissie institutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement over de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))

Rapporteur voor advies: Joseph Daul

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling benoemde op haar vergadering van 10 juli 2003 Joseph Daul tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 10 juli en 8 september 2003.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf (voorzitter), Albert Jan Maat (ondervoorzitter), Lutz Goepel (verving Joseph Daul (rapporteur voor advies), Gordon J. Adam, Niels Busk, Ilda Figueiredo (verving Christel Fiebiger), Willi Görlach, María Izquierdo Rojo, Salvador Jové Peres, Heinz Kindermann, Dimitrios Koulourianos, Astrid Lulling (verving Elisabeth Jeggle), Véronique Mathieu, Xaver Mayer, Agnes Schierhuber en Eurig Wyn (verving Danielle Auroi).

BEKNOPTE MOTIVERING

1. De Commissie landbouw en plattelandsonwikkeling heeft zich gebogen over deel III van het ontwerpverdrag, met name de artikelen met betrekking tot het GLB. Zij acht het een goede zaak dat de medebeslissingsprocedure wordt uitgebreid tot het GLB en dat niet langer onderscheid wordt gemaakt tussen verplichte en niet-verplichte uitgaven. Toch is de commissie van oordeel dat bepaalde artikelen van het ontwerpverdrag geactualiseerd moeten worden om rekening te kunnen houden met de ontwikkeling van het GLB sinds de goedkeuring van het Verdrag van Rome in 1957, terwijl andere artikelen verduidelijking behoeven, teneinde de bevoegdheden van elk van de instellingen van de Unie goed af te bakenen.
2. De opstelling van de grondwet zou een goede gelegenheid zijn geweest om de landbouw van de visserij (**artikel III-121**) te scheiden, gezien het feit dat deze laatste sector sinds 1976 een eigen gemeenschappelijk beleid kent.
3. Verder is de commissie van mening dat de formulering die is gekozen om het toepassingsgebied van de grondwet en de kaderwet te definiëren ruim genoeg is om een uitgebreide toepassing van de medebeslissingsprocedure mogelijk te maken (**artikel III-127**). Uiteindelijk zal de praktijk echter uitwijzen hoe deze bepaling wordt aangewend.

Aangezien dit artikel betrekking heeft op de doelstellingen van het GLB is het jammer dat de Conventie zich blijkbaar niet over de actualisering ervan heeft kunnen buigen; in **artikel III-123** is nu de integrale tekst van het EG-Verdrag overgenomen. De Commissie landbouw stelt een nieuwe versie van de tekst voor waarin rekening wordt gehouden met de nieuwe koers die blijkt uit de "mid-term review" waarover het Parlement zich op 5 juni jl. heeft uitgesproken. Paragraaf 1 van dit artikel zou als volgt kunnen worden geformuleerd:

"1. Het gemeenschappelijk landbouwbeleid heeft ten doel:

- a) ***in de Europese Unie een multifunctionele landbouw te steunen die milieu- en landschapsvriendelijk is, de biodiversiteit bevordert, de rationele ontwikkeling van de landbouwproductie waarborgt door een verantwoorde inzet van de technische vooruitgang en een optimaal gebruik van de productiefactoren, met name de arbeidskrachten, aanmoedigt,***
 - b) ***de landbouw- en plattelandsbevolking vergelijkbare levensomstandigheden en een redelijk inkomenspeil te verzekeren, met name door de tenuitvoerlegging van een beleid voor plattelandsonwikkeling en door verhoging van het hoofdelijk inkomen van hen die in de landbouw werkzaam zijn,***
 - c) ***de markten te reguleren en te stabiliseren en crises te voorkomen,***
 - d) ***de voorziening veilig te stellen,***
 - e) ***redelijke prijzen bij de levering aan verbruikers te verzekeren,***
 - f) ***de kwaliteit en veiligheid van landbouwproducten en levensmiddelen te bevorderen."***
5. Met betrekking tot **artikel III-124** is de Commissie landbouw van mening dat de tweede alinea van paragraaf 2 dient te worden aangevuld om te benadrukken dat de communautaire preferentie een essentieel element van het GLB vormt: het GLB "*moet zich beperken tot het nastreven van de in [artikel III-123] genoemde doeleinden, met*

inbegrip van de eerbiediging van de communautaire preferentie, en elke discriminatie tussen producenten of verbruikers van de Unie uitsluiten."

6. De uitbreiding van de medebeslissingsprocedure tot meer dan 79 terreinen (waaronder de landbouw) in plaats van de 34 daarvoor, heeft de verdwijning tot gevolg van de eenvoudige raadplegingsprocedure, die voor het GLB als regel gold. Zo zullen onderwerpen die tot dusver hieronder vielen, zoals de vaststelling van de landbouwprijzen, de heffingen, de steun en de kwantitatieve beperkingen, voortaan uitsluitend onder de bevoegdheid van de Raad vallen, die op voorstel van de Raad in actie komt. Het is dus de Raad die voor deze onderwerpen Europese verordeningen of besluiten vaststelt. De Commissie landbouw stelt daarom een nieuwe formulering van **paragraaf 3 van artikel 127** voor:

"3. Het Parlement en de Raad kunnen overeenkomstig artikel 35 aan de Commissie de uitvoering delegeren van wetten en kaderwetten betreffende de prijsbepaling, de heffingen, de steun en de kwantitatieve beperkingen, en betreffende de vaststelling en verdeling van de vangstmogelijkheden."

Aldus kunnen Parlement of Raad binnen de bij de wet vastgestelde termijn de delegatie aan de Commissie intrekken indien zij niet akkoord gaan met de maatregelen die de Commissie heeft getroffen. Dezelfde procedure moet dan ook toegepast worden op **artikel III-126, paragraaf 2**, over de toekenning van steun aan landbouwbedrijven.

"2. Het verlenen van steun kan volgens de in [artikel III-127] vastgestelde procedure worden toegestaan:

- a) ter bescherming van door structurele of natuurlijke omstandigheden benadeelde bedrijven,*
- b) in het kader van economische ontwikkelingsplannen,*
- c) voor de ontwikkeling van het platteland."*

7. Daarnaast zijn andere, kleinere aanpassingen nodig, zoals het schrappen van de laatste paragraaf van artikel III-127 over de verwerking van grondstoffen, die niet in een grondwettelijke tekst thuishoort. Verder zouden in de in paragraaf 3 van artikel III-122 genoemde **bijlage I** traditionele landbouwproducten zoals zout kunnen worden opgenomen. Deze bijlage zou op een soepelere wijze moeten kunnen worden herzien dan via de formele herzieningsprocedure van de grondwet.

CONCLUSIES

De Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling verzoekt de ten principale bevoegde Commissie institutionele zaken onderstaande punten in haar ontwerpresolutie op te nemen:

De Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling:

1. spreekt haar voldoening uit over het voorstel van de Europese Conventie om de medebeslissingsbevoegdheid van het Europees Parlement uit te breiden tot de

gemeenschappelijke landbouwmarktordening en de andere beleidsmaatregelen die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid; dringt er evenwel op aan dat de Intergouvernementele Conferentie de met name in de artikelen III-126, lid 2 en III-127, lid 3 voorkomende leemten inzake de medebeslissing op landbouwgebied opvult;

2. dringt er in dat verband op aan de onderwerpen waarvoor tot nog toe de eenvoudige raadplegingsprocedure gold en die volgens het landbouwhoofdstuk van de ontwerpgrondwet, in het bijzonder artikel III-127, lid 3, tot nu toe het voorwerp vormen van verordeningen of besluiten van de Raad, in het vervolg slechts dan onder de bevoegdheid van de Commissie te laten vallen wanneer het Parlement en de Raad in het kader van een via de medebeslissingsprocedure vastgestelde wet haar vooraf die bevoegdheid hebben gedelegeerd;
3. wenst dat de doelstellingen van het GLB worden geactualiseerd om rekening te houden met de recente ontwikkeling van dit beleid, en met name met de multifunctionele rol ervan ten opzichte van de landbouwers, de plattelandsontwikkeling, het milieu en de consumenten; dringt er tevens op aan de grondwet een verwijzing naar de communautaire preferentie omvat;
4. wenst dat bijlage I, waarin de producten worden genoemd die onder het GLB vallen, kan worden bijgewerkt via een soepeler procedure dan de formele grondwettelijke herziening en dat deze lijst wordt aangevuld, bijvoorbeeld met op traditionele wijze gewonnen zout.
5. verzoekt de Intergouvernementele Conferentie het voorstel van de Europese Conventie over te nemen om, door de afschaffing van het onderscheid in de begroting tussen de verplichte uitgaven, die tot nu toe hoofdzakelijk betrekking hadden op de landbouwsector, en de niet-verplichte uitgaven, de begrotingsbevoegdheid van het Europees Parlement uit te breiden.

8 september 2003

ADVIES VAN DE COMMISSIE VISSERIJ

aan de Commissie constitutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement over de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))

Rapporteur voor advies: Struan Stevenson

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie visserij benoemde op haar vergadering van 8 juli 2003 Struan Stevenson tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 9 juli en 8 september 2003.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 7 stemmen voor en 1 tegen bij 2 onthoudingen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Struan Stevenson (voorzitter en rapporteur voor advies), Brigitte Langenhagen (ondervoorzitter), Elspeth Attwooll, Ian Stewart Hudghton, Salvador Jové Peres, Carlos Lage, Giorgio Lisi, Ioannis Marinou, Manuel Pérez Álvarez en Daniel Varela Suanzes-Carpegna.

CONCLUSIES

De Commissie visserij verzoekt de ten principale bevoegde Commissie constitutionele zaken onderstaande punten in haar ontwerp-resolutie op te nemen:

1. is van oordeel dat het gemeenschappelijk visserijbeleid de laatste 20 jaar sterk is ontwikkeld en thans een volwaardige communautaire beleidssector is met specifieke doelstellingen;
2. betreurt het ontbreken in de ontwerpgrondwet van een autonome afdeling of paragraaf die speciaal is gewijd aan het gemeenschappelijk visserij- en aquacultuurbeleid;
3. betreurt met name dat in de tweede alinea van artikel III-121 van de ontwerpgrondwet wordt vastgehouden aan een beperkte visie op dit beleid door het ten opzichte van het gemeenschappelijk landbouwbeleid een bijrol toe te kennen en het autonome karakter van het GVB niet expliciet te erkennen;
4. betreurt het ontbreken in de ontwerpgrondwet van een definitie van de specifieke doelstellingen van het gemeenschappelijk visserijbeleid en merkt op dat bepaalde in artikel III-123 genoemde streefdoelen slechts betrekking hebben op het gemeenschappelijk landbouwbeleid, ook al wordt het artikel geacht zonder onderscheid van toepassing te zijn op landbouw en visserij;
5. is van mening dat de hoofddoelstellingen van het gemeenschappelijk visserijbeleid moeten worden vastgelegd in de tekst van de toekomstige grondwet, met name de doelstelling om te komen tot een duurzame exploitatie van de in het water levende rijkdommen en van de aquacultuur in het kader van duurzame ontwikkeling, op evenwichtige wijze rekening houdend met ecologische, economische en sociale aspecten;
6. is verheugd over de beoogde uitbreiding van de gewone wetgevingsprocedure (medebeslissing) tot de "bepalingen (...) die nodig zijn om de doelstellingen van het gemeenschappelijk (...)visserijbeleid na te streven", hetgeen een goede basis kan vormen om het Parlement daadwerkelijk een rol te laten spelen in de besluitvormingsprocedure over de voor de sector geldende hoofdrichtsnoeren, met name op het punt van het behoud, het beheer en de exploitatie van de in het water levende rijkdommen, de voorwaarden voor de toegang tot wateren en rijkdommen en de handel in visserijproducten, het structuurbeleid en het beheer van de vlootcapaciteit, de gemeenschappelijke ordening der markten en de aquacultuur;
7. merkt niettemin op dat de formulering van lid 2 van artikel III-127 te vaag is aangezien er geen definitie bestaat van de specifieke doelstellingen van het gemeenschappelijk visserijbeleid en verlangt dan ook dat de reikwijdte van deze bepaling nader wordt gepreciseerd;
8. spreekt er zijn ongerustheid over uit dat steunmaatregelen onder de reikwijdte van lid 3 van artikel III-127 van de ontwerpgrondwet (verordeningen of besluiten van de Raad) vallen, omdat dit een achteruitgang betekent ten opzichte van de huidige procedure; verlangt dat steunmaatregelen voor de visserij- en aquacultuursector worden goedgekeurd overeenkomstig de gewone wetgevingsprocedure (medebeslissing);
9. betreurt dat besluiten betreffende de vaststelling en verdeling van de vangstmogelijkheden

volgens de ontwerpgrondwet zijn voorbehouden aan de Raad, aangezien deze expliciete uitoefening van de uitvoerende macht door de Raad thans is gebaseerd op een besluit van afgeleid recht dat via de wetgevingsprocedure kan worden gewijzigd; verlangt derhalve dat deze verwijzing in lid 3 van artikel III-127 wordt geschrapt;

10. verlangt dat het financieringsinstrument voor de oriëntatie van de visserij (FIOV) wordt vermeld bij de structuurfondsen waarnaar wordt verwezen in artikel III-117 van het ontwerp;
11. verlangt dat zijn goedkeuring (instemmingsprocedure) is vereist voor de sluiting van alle internationale visserijakkoorden en is van oordeel dat lid 7 van artikel III-227 van het ontwerp in belangrijke mate zou kunnen bijdragen tot een versterking van de rol van het Europees Parlement bij het sluiten van deze akkoorden.

15 juli 2003

ADVIES VAN DE COMMISSIE REGIONAAL BELEID, VERVOER EN TOERISME

aan de Commissie constitutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement inzake de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))

Rapporteur voor advies: Rijk van Dam

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie regionaal beleid, vervoer en toerisme benoemde op haar vergadering van 8 juli 2003 Rijk van Dam tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergadering van 8 juli 2003.

Op dezelfde vergadering hechtte zij met 24 stemmen voor en 5 tegen bij 2 onthoudingen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Rijk van Dam (ondervoorzitter, waarnemend voorzitter en rapporteur voor advies), Sylviane H. Ainaridi, Rolf Berend, Philip Charles Bradbourn, Felipe Camisón Asensio, Christine de Veyrac, Jean-Maurice Dehousse (verving Danielle Darras), Jan Dhaene, Jacqueline Foster, Mathieu J.H. Grosch, Catherine Guy-Quint (verving Ewa Hedkvist Petersen), Konstantinos Hatzidakis, Georg Jarzembowski, Giorgio Lisi, Nelly Maes, Emmanouil Mastorakis, Erik Meijer, Enrique Monsonís Domingo, Francesco Musotto, Joaquim Píscarreta (verving James Nicholson), Samuli Pohjamo, Reinhard Rack, Dana Rosemary Scallon, Agnes Schierhuber (verving Dieter-Lebrecht Koch), Ingo Schmitt, Renate Sommer, Dirk Sterckx, Hannes Swoboda (verving Wilhelm Ernst Piecyk), Ari Vatanen, Herman Vermeer en Mark Francis Watts.

CONCLUSIES

De Commissie regionaal beleid, vervoer en toerisme verzoekt de ten principale bevoegde Commissie constitutionele zaken onderstaande punten in haar ontwerpresolutie op te nemen:

Conclusie 1

Het Europees Parlement heeft het door de Europese Conventie opgestelde ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa bestudeerd. De Conventie heeft verzuimd het toerisme als belangrijk toekomstig beleidsterrein aan de orde te stellen, en het Parlement verzoekt de Conventie deze tekortkoming te herstellen in de hoofdstukken I en III.

10 juli 2003

ADVIES VAN DE COMMISSIE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

aan de Commissie constitutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement over de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))

Rapporteur voor advies: Anders Wijkman

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie ontwikkelingssamenwerking benoemde op haar vergadering van 1 juli 2003 Anders Wijkman tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergadering van 9 juli 2003.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Joaquim Miranda (voorzitter), Margrietus J. van den Berg (ondervoorzitter), Anders Wijkman (ondervoorzitter en rapporteur voor advies), Jean-Pierre Bebear, Yasmine Boudjenah, John Bowis, John Alexander Corrie, Nirj Deva, Colette Flesch, Michael Gahler (verving Jürgen Zimmerling), Georges Garot (verving Marie-Arlette Carlotti), Bashir Khanbhai (verving Luigi Cesaro), Glenys Kinnock, Karsten Knolle, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Paul A.A.J.G. Lannoye, Miguel Angel Martínez Martínez, Hans Modrow, Luisa Morgantini, Didier Rod, Ulla Margrethe Sandbæk, Francisca Sauquillo Pérez del Arco, Agnes Schierhuber (verving Fernando Fernández Martín) en Maj Britt Theorin.

CONCLUSIES

De Commissie ontwikkelingssamenwerking verzoekt de ten principale bevoegde Commissie constitutionele zaken onderstaande punten in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. juicht het toe dat de Europese Raad van Thessaloniki de voorlopig door de Conventie op 13 juni 2003 goedgekeurde ontwerpgrondwet heeft aanvaard als uitgangspunt voor de besprekingen tussen de regeringen van de lidstaten in de Intergouvernementele Conferentie en dringt er bij de regeringen van de lidstaten op aan zich uitsluitend te beperken tot wijzigingen ter verbetering van de tekst van de Conventie;
2. verzoekt de IGC om de huidige titel van Hoofdstuk IV in Titel V van Deel III te vervangen door "Gemeenschappelijk ontwikkelingssamenwerkingsbeleid, samenwerking met derde landen en humanitaire hulp "met het oog op de samenhang met de hoofdstukken "Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid" en "Gemeenschappelijke handelspolitiek";
3. acht het van het grootste belang dat de *uitbanning van armoede* in de ontwerpgrondwet is opgenomen als hoofddoelstelling van het ontwikkelingsbeleid van de Europese Unie;
4. is van oordeel dat in de Grondwet ook expliciet de fundamentele beginselen van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid van de Europese Unie moeten worden opgenomen, te weten partnerschap, gelijkheid tussen partners, afstemming van de ontwikkelingsstrategieën op de landen en bevolkingsgroepen in kwestie en betrokkenheid van alle geledingen van de samenleving, met inbegrip van het maatschappelijk middenveld;
5. verwelkomt de opname in de ontwerpgrondwet van het beginsel dat er overeenstemming moet zijn tussen de diverse onderdelen van het externe optreden en samenhang tussen het externe optreden en de onderdelen van het interne beleid en tussen het door de Europese Unie gevoerde beleid dat gevolgen kan hebben voor de ontwikkelingslanden en de doelstellingen van de ontwikkelingssamenwerking;
6. onderstreept het belang van humanitaire hulp voor de externe betrekkingen van de Europese Unie en verwelkomt de opname van een speciale afdeling over humanitaire hulp in de ontwerpgrondwet; is evenwel van oordeel dat humanitaire hulp moet worden verstrekt in overeenstemming met het neutraliteitsbeginsel; betreurt dat de Conventie geen gewag maakt van dit beginsel en verzoekt de IGC dan ook om dit recht te zetten; is van mening dat de inzet van militaire en civiele verdedigingsmiddelen bij humanitaire acties moet worden beperkt tot uitzonderlijke omstandigheden waarin bijstand moet worden verleend aan humanitaire organisaties om de verlening van hulp te vergemakkelijken;
7. wijst erop dat het ontwikkelingsbeleid een tussen de Unie en de lidstaten gedeelde bevoegdheid moet blijven zodat het ontwikkelingsbeleid van de Unie en dat van de lidstaten wederzijds complementair en versterkend zijn en de uitvoeringsprocedures voor

bepaalde landen en regio's worden geharmoniseerd; verwelkomt de bepaling in de ontwerpgrondwet waarin het beginsel van complementariteit wordt gepropageerd; onderstreept dat de programma's en de budgetten van de Unie moeten worden afgestemd op en beheerd overeenkomstig een op de lange termijn gerichte strategische aanpak die is gebaseerd op ontwikkelingsdoelstellingen;

8. merkt op dat de Conventie een duidelijk signaal heeft gegeven ten gunste van de opname van het EOF in de algemene begroting van de EU, een reeds lang bestaande wens van het Europees Parlement, en verwelkomt het voornemen van de Commissie om met een mededeling over budgetisering te komen; dringt er evenwel bij de Commissie op aan om onverwijld de nodige wetgevings- en begrotingsvoorstellen in te dienen om deze budgetisering mogelijk te maken met de garantie dat er geen kredieten zullen worden weggesluisd naar andere regio's of voor andere doeleinden;
9. verzoekt de IGC duidelijkheid te verschaffen over de toepassings sfeer van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid van de Europese Unie door expliciet te verwijzen naar "alle ontwikkelingslanden";
10. betreurt dat de Conventie een bepaling heeft opgenomen met het oog op de oprichting van een *Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire hulp*, omdat dit ertoe zou kunnen leiden dat onervaren en onvoldoende getrainde jongeren naar regio's worden gestuurd waar zij te maken krijgen met taken en situaties waartegen zij niet zijn opgewassen, en verzoekt de IGC deze bepaling in de ontwerpgrondwet te schrappen of te wijzigen;
11. wijst erop dat bij humanitaire hulpacties ook het belangrijke neutraliteitsbeginsel in acht moet worden genomen;
12. dringt er bij de IGC op aan in de bepalingen die van algemene toepassing zijn op het externe optreden van de Unie ook "good governance" en "openbare dienstverlening van algemeen belang" op te nemen als deel van de gemeenschappelijke doelstellingen van het externe optreden van de Europese Unie;
13. dringt er bij de IGC op aan om in de afdeling over ontwikkelingssamenwerking het "partnerschapsbeginsel" op te nemen dat is gebaseerd op de fundamentele beginselen van gelijkheid tussen partners, afstemming van de ontwikkelingsstrategieën op de landen en bevolkingsgroepen in kwestie en betrokkenheid van alle geledingen van de samenleving, met inbegrip van het maatschappelijk middenveld;
14. verzoekt de IGC om duurzame ontwikkeling en uitbanning van armoede toe te voegen aan de hoofddoelstellingen van de handelspolitiek;
15. dringt er bij de IGC op aan de nodige maatregelen te overwegen om een situatie te bewerkstelligen waarin de Europese Unie, als algemeen beginsel, met één stem spreekt in multilaterale instellingen;
16. dringt er bij de IGC op aan om in de grondwet de verplichting op te nemen voor de

lidstaten en de Unie om actief te ijveren voor de tenuitvoerlegging van de doelstellingen die worden overeengekomen in het kader van de VN en andere internationale organisaties, en voor de Commissie om de coördinatie tussen het optreden van de Unie en de lidstaten op het punt van humanitaire hulp te bevorderen.

3 september 2003

ADVIES VAN DE COMMISSIE RECHTEN VAN DE VROUW EN GELIJKE KANSEN

aan de Commissie institutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement over de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))

Rapporteur voor advies: Lone Dybkjær

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen benoemde op haar vergadering van 9 juli 2003 Lone Dybkjær tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergadering van 1 september 2003.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Anna Karamanou (voorzitter), Marianne Eriksson, Olga Zrihen Zaari en Jillian Evans (ondervoorzitters), Marie-Hélène Gillig (verving Helena Torres Marques), Lissy Gröner, Karin Jöns (verving Mary Honeyball), Christa Kläß, Astrid Lulling, Maria Martens, Christa Prets, María Rodríguez Ramos, Miet Smet, Patsy Sörensen, Joke Swiebel, Elena Valenciano Martínez-Orozco en Anne E.M. Van Lancker (verving Fiorella Ghilardotti).

CONCLUSIES

De Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen verzoekt de ten principale bevoegde Commissie institutionele zaken onderstaande punten in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. merkt op dat de Conventie haar taak heeft afgerond en dat de gelijkheid van mannen en vrouwen volledig deel uitmaakt van de ontwerpgrondwet;
2. acht het een goede zaak dat gelijkheid van mannen en vrouwen deel uitmaakt van de waarden van de Europese Unie, zoals verklaard wordt in artikel I-2, dat de bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen deel uitmaakt van artikel I-3, dat het beginsel van gender mainstreaming terecht als horizontaal artikel III-1 is opgenomen, en dat de strijd tegen alle vormen van discriminatie, met inbegrip van discriminatie op grond van geslacht, eveneens terecht als horizontaal artikel III- 1bis is ingevoegd;
3. onderstreept dat deze resultaten veel werk hebben vereist van een kleine groep mensen, en dat de verhouding mannen/vrouwen in de Conventie volkomen onaanvaardbaar was. Een aandeel van 17% vrouwen is absoluut niet voldoende om een evenwicht tussen de geslachten te waarborgen. Ook de samenstelling van het praesidium met 12 mannen en 1 vrouw is volkomen onacceptabel;
4. betreurt evenwel dat "de gelijkheid van de geslachten en de strijd tegen alle vormen van discriminatie op grond van geslacht" niet als een gedeelde bevoegdheid van de EU in het ontwerp van een Europese grondwet is opgenomen;
5. betreurt tevens dat de Conventie geen artikel in het institutionele hoofdstuk heeft opgenomen waarin een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in de instellingen van de EU wordt voorgeschreven. Alhoewel elke lidstaat drie kandidaten voor de post van commissaris moet voordragen waarbij beide geslachten vertegenwoordigd zijn, is er nog een lange weg te gaan;
6. betreurt verder dat er geen rechtsgrondslag is goedgekeurd voor de bestrijding van alle vormen van geweld tegen vrouwen en kinderen;
7. onderstreept dat de werkzaamheden die moesten waarborgen dat gelijkheid van mannen en vrouwen in de ontwerpgrondwet werd opgenomen, zeer vaak bestonden uit het waarborgen dat de ontwerpgrondwet de verworvenheden van de EU op het gebied van gelijkheid van mannen en vrouwen niet zou aantasten;
8. verwelkomt de verklaring van de voorzitter van de Conventie dat de gehele tekst in

sekseneutrale bewoordingen zou moeten zijn gesteld, en dringt er bij het Europees Parlement op aan ervoor te zorgen dat deze toezegging gestand gedaan wordt;

9. dringt erop aan dat het Europees Parlement als voorvechter van democratie, gelijkheid en mensenrechten waarborgt dat de bereikte resultaten tijdens de IGC worden gehandhaafd of verbeterd;
10. waarschuwt dat indien gelijkheid van mannen en vrouwen niet hoog op de agenda van de IGC en de afrondingsfase van de grondwet komt te staan, vrouwen in alle lidstaten het resultaat met zeer veel scepsis zullen bezien;
11. herinnert er tot slot aan dat een Europese grondwet, zelfs met grondig geïntegreerde bepalingen over gelijkheid van mannen en vrouwen, op zich niet volstaat om deze gelijkheid tot stand te brengen. De grondwet dient net als alle andere bepalingen over gelijkheid van mannen en vrouwen in de praktijk te worden gebracht om werkelijkheid te worden. Het Europees Parlement dient de Commissie daarom te steunen in haar streven om wetgeving op dit gebied tot stand te brengen, en de gekwalificeerde meerderheid is een voorwaarde om in actie te kunnen komen.

11 juli 2003

ADVIES VAN DE COMMISSIE VERZOEKSCRIFTEN

aan de Commissie constitutionele zaken

inzake het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en het advies van het Europees Parlement over de bijeenroeping van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) (11047/2003 – C5-0340/2003 – 2003/0902(CNS))

Rapporteur voor advies: Vitaliano Gemelli

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie verzoekschriften benoemde op haar vergadering van 9 juli 2003 Vitaliano Gemelli tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 9 en 10 juli 2003.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Roy Perry (ondervoorzitter), Felipe Camisón Asensio, Marie-Hélène Descamps, Janelly Fourtou, Laura González Álvarez, Margot Keßler, Ioannis Koukiadis, Jean Lambert, Ioannis Marinos en María Sornosa Martínez.

BEKNOPTE MOTIVERING

1. De grootste zorg van de Commissie verzoekschriften, i.e. het recht van de Europese burger om verzoekschriften in te dienen bij het Parlement, is gerespecteerd. De burgers van de Unie "genieten de rechten en hebben de plichten die in deze grondwet zijn neergelegd", inclusief het recht om verzoekschriften tot het Europees Parlement te richten (art. I-8, lid 2, derde streepje). Artikel II-44 van het Handvest van de grondrechten in deel twee van de ontwerpgrondwet luidt als volgt:

"Iedere burger van de Unie en iedere natuurlijke of rechtspersoon met verblijfplaats of statutaire zetel in een lidstaat heeft het recht een verzoekschrift tot het Europees Parlement te richten."

2. Naast het petitierecht erkent de ontwerpgrondwet ook andere grondrechten in titel II zoals het recht om de verzoekschriften in te dienen in de moedertaal en in dezelfde taal antwoord te krijgen. Een antwoord is een ding, maar een oplossing voor een bepaald probleem is iets anders. In de ontwerpgrondwet wordt met geen woord gerept over de manier waarop een Europees burger naar aanleiding van een verzoekschrift genoegdoening wordt geboden.

Inbreukprocedure

3. Inbreukprocedures blijven een van de mogelijke wegen die de Commissie verzoekschriften kan bewandelen in gevallen waarin de lidstaten EU-wetgeving niet naar behoren hebben omgezet in nationaal recht of niet naar behoren hebben uitgevoerd. In de nieuwe ontwerpgrondwet zijn er gedetailleerdere bepalingen opgenomen inzake de diverse soorten wetgeving van de Unie, van bindende en rechtstreeks in de lidstaten toepasselijke Europese wetten tot aanbevelingen en adviezen die niet verbindend zijn. In het nieuwe Verdrag is ook sprake van gedelegeerde verordeningen.

4. De bepalingen in het voormalige artikel 226 inzake inbreuken, thans artikel III-261, blijven evenwel ongewijzigd. Deze bepalingen zijn gericht op naleving en niet zozeer op genoegdoening en de procedure kan alleen maar worden ingeleid door de Europese Commissie, waarschijnlijk naar eigen goeddunken zoals thans het geval is. De Commissie kan het Europese Hof van Justitie verzoeken om een lidstaat die verzuimt de kaderwetgeving na te leven te beboeten of te bestraffen.

5. Hoe noodzakelijk en belangrijk dit ook moge zijn, voor de indiener van een verzoekschrift levert dit niet zo veel op omdat hij in veel gevallen na de afsluiting van de inbreukprocedure voor het Europese Hof van Justitie alsnog genoegdoening zal moeten zoeken via het nationale rechtssysteem. Afgezien van de tijd die hiermee heen gaat, zijn hier uiteindelijk ook kosten aan verbonden die in veel gevallen belemmerend zullen werken en daadwerkelijke schadeloosstelling beletten. Inbreukprocedures die worden beëindigd alvorens zij bij het Hof van Justitie aanhangig worden gemaakt, zijn zelfs van nog minder nut voor de individuele rekwestrant.

6. Indien het Parlement het recht zou hebben om in bepaalde omstandigheden een inbreukprocedure - of andere vergelijkbare procedure - in te leiden wegens het verzuim van een lidstaat om zijn grondwettelijke verplichtingen na te komen, dan zou het petitierecht beter bijdragen tot daadwerkelijke oplossingen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen worden gerealiseerd door de discretionaire bevoegdheid van de Commissie op te heffen en het Parlement de bevoegdheid te geven om de Commissie de instructie te geven om een inbreukprocedure in te

leiden.

Parlementaire samenwerking

7. De meeste zaken die regelmatig door rekwestranten aan de orde worden gesteld, vallen onder de beleidsterreinen waarvoor in de huidige tekst een gedeelde bevoegdheid geldt, zoals milieukwesties, veiligheid, volksgezondheid, sociaal beleid, vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid, interne markt, enz. Gezien de grotere rol die in het nieuwe ontwerpverdrag door de Conventie is toebedeeld aan nationale en ook regionale parlementen ontstaat er wellicht meer ruimte om samen met deze parlementen een effectief middel te ontwikkelen waarmee de in de verzoekschriften aan de orde gestelde kwesties tot tevredenheid van de Europese burger kunnen worden opgelost.

8. De beste mogelijkheden om genoegdoening te bewerkstelligen als er geen sprake is van een duidelijke inbreuk op de Europese wetgeving blijven evenwel liggen op politiek niveau door de autoriteiten waarop het Europees Parlement dikwijls geen rechtstreekse zeggenschap heeft te overtuigen van de voordelen om een bepaald beleid te volgen.

9. In de nieuwe ontwerpgrondwet worden diverse toezeggingen en beloften gedaan op het punt van de grondrechten van de burger. In de preambule en in het dispositief wordt veel de nadruk gelegd op de noodzaak tot transparantie en democratie, het recht op goed bestuur, enz. In artikel I-46, lid 4 van de nieuwe grondwet is een nieuwe bepaling opgenomen volgens welk om wetgeving kan worden verzocht op initiatief van tenminste 1 miljoen burgers uit een aanzienlijk aantal lidstaten. Dit is beslist een stap vooruit voor de burgerrechten, maar dit verzoek moet niet via het Parlement worden ingediend maar rechtstreeks bij de Commissie. Dit is niet de goede weg, want die zou moeten lopen via het democratisch gekozen Parlement dat hoofdverantwoordelijke is voor de vertegenwoordiging van de burgers.

Ombudsman

10. Hoewel de Europese ombudsman en zijn dienst inclusief rechten en plichten in de nieuwe ontwerpgrondwet worden genoemd, wordt in de bestaande tekst louter gewag gemaakt van diens benoeming door het Europees Parlement (art. I-48) in plaats van diens verkiezing door de leden van het Parlement zoals in ons Reglement is voorzien. De term verkiezing verdient de voorkeur voor een ambt dat is gebaseerd op legitimiteit, integriteit en vertrouwen.

CONCLUSIE

11. De belangrijkste omissie is het directe recht op genoegdoening buiten de rechter om als gepast onderdeel van het petitierecht. Het Parlement zou kunnen overwegen om hier meer aandacht aan te besteden in deel III van de ontwerpgrondwet van Europa.